

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGSĖJIS - SEPTEMBER 7, 1989

Nr. 174

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Landsbergio kalba Lietuvos žmonėms

Vilnius. — SIA pranešė LPS Seimo Tarybos pirmininko, profesorius Vytauto Landsbergio kalbą, pasakytą per Lietuvos televiziją rugpjūčio 29 d.

„Mieli žmonės, gerbiamieji būsimo Lietuvos piliečiai! Štai jau trys dienos tam tikro politinio nerimo, jaudinimosi, kalbų ir svarstymų. Tą sukėlė TSKP CK darbuotojų pareiškimas apie padėtį Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, kuriame matėme daug netiesos, noro išgąsdinti ir įžeisti.

Gal norėta kokių viešų neramumų, trukdymų mitingų ir protestų, gal norėta suskaldyti ir sukirstinti, — bet Baltijos žmonės tuo ramesni, kuo labiau įsitikinę savo teismumu.

Senovės romėnai sakydavo: „Jupiteri, tu pyksti, reiškia, tu neteisus“. Romėnų Jupiteris buvo perkūno Dievas, ir neveltui tame Maskvos tekste tiek daug perkūnų. Labiausiai pykstama, kad ten būtų daugiausiai Tarybos komisija pasakė, kas ir kaip buvo 1939-1940 metais, kas tada buvo neteisus ir kas — neteisėta.

Atsakymas — pyktis. Argumentų nėra, tik rodomas didelis, labai didelis kumštis.

Kiekvienoje visuomenėje, organizacijoje, valdžios grupėje visada buvo ir bus ir kumštinių, ir protininkų. Mes norėtume, kad ten būtų daugiau protininkų, o kol jų per mažai, nebūtina turim tyčia erzinti kumštinius. Nėra jokio reikalo, kad jie padarytų dar didesnių klaidų, negu šitas pareiškimas.

Iš savo pusės mes jau viską pasakėme, ką reikėjo pasakyti; reikia dabar ir patiems ramiai apsispręsti, ir ypač — kad kiti apsiprastų. Be išsišokimų tiek

iš vienos, tiek iš kitos pusės. Savo tikslą įvardijom, o dabar reikia dirbti — ir politini, ir ūkinį darbą, ant žemės ir nuo žemės, nuo savęs statyti būsiamą Lietuvą.

Visi ten perskaitėme melą, neva „Baltijos kelias“ buvo kažkokia „nacionalistinė istorija“.

Gaila žmonių, kuriuos taip klaidina. Juk apie milijonas Baltijos šalių gyventojų atėjo į tą kelią arba sustojo prieigose, kad susiėmė už rankų tartų: prisimename kankinius, norime teisingumo, norime laisvės. Atėjo ne vien lietuviai, latviai, estai, atėjo ir rusai, lenkai, žydai, ukrainiečiai, kaip niekad anksčiau buvom vieningi, ir tai, ko gera, taip pat pykdo galingą Jupiterį.

Žinoma, gal ir tie, kurie rašė TSKP CK pareiškimą, buvo klaidinami. Gal jie dar per mažai turėjo laiko, kad pradėtų iš tikrųjų naujai galvoti. O problemų turi daug, ir mūsų bendrą problemą išspręsti taip, kaip reikėtų, dar neapsisprędė. Nieko, juk ir Maskvos pareiškime, galų gale, siūloma dialogas.

Siūloma pasisakyti — tai pasisakykim darbo kolektyvų susirinkimuose, siųskime laiškus. Jeigu spausdins tik priešiškus mums laiškus, bus blogas ženklas. Jei spausdins įvairius, matysim, kad iš tikrųjų siūlo dialogą. Parodykim susitelkimą ir orumą, štai tokio baltiško orumo turi ir Lietuvos Komunistų Partijos Centro komiteto atsakymas.

Tebūnie Baltijos kelias — darbo, blaivumo ir ištvermės kelias. Ir tikėjimo kelias — tikėjimo aukštesniu ir žemės teisingumu, tikėjimo Lietuva.

LPS Seimo Tarybos pareiškimas

Vilnius. — Sąjūdžio žinių agentūra perdavė šį pareiškimą. Pusantrą milijono Lietuvos gyventojų jau pasirašė po kreipimusi, reikalaujančiu pašalinti Molotovo-Ribbentropo pakto pasekmes. Per milijoną iš visų respublikų rajonų atvyko į Baltijos kelią pareikšti savo valią siekti laisvės ir nepriklausomybės.

Pilnas dezinformacijos ir bauginimo tekstas, parašytas neva TSKP CK, blogas atsakymas į šios taikingos mūsų tautos valios pareiškimus. Ypač nedaro garbės jo autoriams grąsinimas, kad mūsų tauta gali „prarasti gyvybingumą“, jei mes sieksime nepriklausomybės.

Mes protestuojame prieš tai, kad tautų ir respublikų konstitucinė teisė apsispręsti šiame TSKP CK vardu išleista pareiškime yra traktuojama kaip politinis nusikaltimas. Mes protestuojame prieš tvirtinimus, esą Lietuvoje yra antikongresinės formuotės, moralinis ir kitoks teroras, nacionalistinė istorija, kad čia siekiama sukurti nelygiateisišką padėtį rusams ir kitoms tautoms.

Šiurkštus ir grąsinantis TSKP CK vardu paskelbtas pareiškimo tonas dar kartą paliudija, jog TSRS nėra lygiai

teisų respublikų sąjunga, o jos ketinimai tapti teisine valstybe vis dar toli nuo tikrovės.

LPS Seimo Taryba yra įsitikinusi, kad Tarybų Sąjungos ir Lietuvos santykių politinės problemos turi būti sprendžiamos teisinio dialogo būdu.

Posėdžiui pirmininkavo V. Čepaitis

Ukrainiečių kalbos planas

Kijevas. — Reuterio pranešimu, paskutiniu metu sustiprėjo ukrainiečių reikalavimai padaryti ukrainiečių kalbą respublikos kalba, todėl ir kietosios linijos komunistai sutiko pradėti pasitarimus planui, kaip įvesti ukrainiečių kalbą. Ukrainoje maždaug 30% gyvena kitų tautybių žmonių, kurių daugumą sudaro rusai. Jų pasipriešinimas didėja. Ukrainiečių kalbos įstatymo projektas pasirodė jų spaudoje praėjusią savaitę, o praėjusį penktadienį įvyko konferencija, kuri įsteigė Ukrainiečių Tautinio fronto organizaciją. Įstatymo projektas yra panašus Moldavijos ir Baltijos respublikų kalbų įstatymams, kur rusai reikalauja protestus demonstracijomis ir net streikais.

Dabartinės Lenkijos vadai — ministras pirmininkas T. Mazowieckis, kairėje, prezidentas gen. W. Jaruzelskis, cent're, ir Solidarumo vadas Lech Walesa paminint II-jo Pasaulinio karo 50 metų sukaktį Gdanske.

Lenkai pagerbė žuvusius už tėvynę

Gdanskas. — Lenkai paminėjo II Pasaulinio karo pradžią su įvairiomis gedulo iškilėmis, nulenkdami galvas už žuvusius už Lenkiją, bet kartu ir atsižvelgdami į naują politinį tautos kelią.

Gdanskos Westerplatte vietoje, kur vokiečiai pirmą kartą bombardavo mažas lenkų kareivių pajėgas 1939 m. rugsėjo 1 d., prez. Wojciech Jaruzelskis, ministras pirmininkas Tadeuszas Mazowieckis ir Solidarumo įsteigėjas Lech Walesa padėjo vainikus prie lenkų karių paminklo. „Mes lenkiame galvas už žinomus ir nežinomus karius, kurie atidavė savo gyvybes už laisvę, suverenumą ir tėvynės garbę“, kalbėjo komunistas Lenkijos prezidentas susirinkusiems lenkams prie Baltijos jūros krantų. Tačiau, nors lenkai prisiminė karą, bet ir dabar tai dar nebuvo vienybės pareiškimas, rašo prancūzų žinių agentūra.

Pirmą kartą priminta Sovietų invazija

Tik aštuonios dienos, kai Lenkijos parlamentas patvirtino naujį ministerį pirmininką Mazowieckį, kuris tebeformuoja kabinetą. Po oficialių apeigų prie granito paminklo, buvo šv. Mišios ir dedami gėlių vainikai ant žuvusių lenkų karių kapų. Kai kurie kalbėtojai priminė nacių agresiją, sakdami, jog Lenkijai buvo reikalinga karo metu stipri sąjunga su Sovietais prieš vokiečius.

Lenkijos spaudos žinių agentūra paskleidė prez. M. Gorbaciovą atsiųstą pranešimą, kuriame jis sako, jog „taikos palaikymas vis dar reikalauja daug pastangų ir geros valios“. Jis sako, kad „Sovietų Sąjunga ir Lenkija tęs bendradarbiavimą kartu, kaip sąjungininkai ir draugai“. Tačiau dauguma lenkų negali užmiršti ir Sovietų invazijos į Lenkiją 1939 m. rugsėjo 17 d., kai Sovietų kariuomenė pagal sovietų-nacių pakta galėjo užgrobti rytines Lenkijos žemes. Tad šiuo metu pirmą kartą ir Lenkijoje buvo viešai prisimenama Sovietų invazija, kaip ir Baltijos kraštuose.

Priminė gulaguose žuvusius

Prez. Jaruzelskis savo žodyje pirmą kartą prisiminė ne tik kovojusius lenkus su vokiečiais ir

mirusius jų stovyklose, bet ir nukankintus gulaguose. Po Sovietų invazijos ir paties Jaruzelskio šeima buvo deportuota į rytų sovietiją ir jo tėvas ten mirė. Jaruzelskis paskutiniu metu pradeda ir savo šeimos tragiškas detales atskleisti.

Kai minėti trys Lenkijos vadai dėjo savo tautinių spalvų vainikus, visoje Lenkijoje skambėjo bažnyčių varpai ir kaukė sirenos fabrikuose ir laivuose Baltijos jūroje prie Lenkijos krantų.

Requiem ir popiežiaus žodis

Varšuvoje ir įvairių religijų vadai meldėsi kartu aikštėje, netoli Karališkosios pilies, kuri po karo buvo atstatyta. Bet Lenkijos rabinas atsakė čia dalyvauti, tuo pareiškdamas protestą katalikams, kad iš Auschwitzo neišvaro karmeličių vienuolių, kur buvo koncentracijos stovykla. Katalikų vadovybės argumentas yra, kad Auschwitzte vokiečiai naciai ne vien tik žydus žudė, beveik tiek pat buvo nužudyti ir katalikų lenkų ir dar kitų tautybių žmonių.

Paminėjimas baigtas Varšuvos Didžiąjame teatre, kur lenkų kompozitorius K. Ponderecki dirigavo savo „Lenkų Requiem“ ir L. Bernstein dirigavo savo „Chichester Psalmes“. Ta proga per televiziją buvo perduotas popiežiaus Jono Pauliaus II žodis, primėnas visos lenkų tautos atgimimą.

Įrodymai teismo byloje

Jeruzalė. Jono Demjanjuko advokatas, kuris veda nuteistojo bylą, pranešė antradienį, jog nauji įrodymai, kurie gali padėti Demjanjukui, buvo rasti Washingtono Teisingumo departamente šiukšlių dėžėje. Advokatas paprašė Izraelio Aukščiausią Teismą apeliacijos procesą atidėti dar 6 mėnesiams. Adv. Yoram Sheftel apkaltino departamentą pareigūnus nuslėpus įrodymą liudininkų medžiagą, kuri įrodė priešingai prieš teismo nutarimą, kad Demjanjukas buvo atsakingas už žydų žudymą II Pasaulinio karo metu. Demjanjukas, dabar 69 m. amžiaus, Izraelio teismo 1988 m. rastas kaltu prieš žmoniškumą ir nuteistas mirties bausme.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Ne visi patikrintomis žiniomis, Lietuvos Komunistų Aukščiausiosios tarybos sesija prasidės rugsėjo 20 d. Vilniuje.

— „New York Times“ dienraštis vakar dienos laidoje plačiai rašo esmėje tą patį, ką Sąjūdžio „Atgimimas“ atspausdino pasikalbėjime su Lietuvos Komunistų partijos vadu A. Brazausku, o „Draugas“ perdavė antradienio laidoje. Chicago Tribune persispausdino sutrumpintą „New York Times“ versiją.

— Varšuvoje Lenkijos premjeras T. Mazowiecki baigė sudaryti savo kabinetą, kurį Seimas turėtų patvirtinti rugsėjo 12 d. Nepranešama pavardžių iš anksto, bet manoma, kad komunistai turės 4 ar 6 ministrijas.

— Solidarumo vadas Lech Walesa šią savaitę lankosi Vokietijoje, kur per keturias dienas bandys tartis dėl ekonominės vokiečių paramos Lenkijai.

Karas prieš narkotikus

Washingtonas. — Prez. G. Bushas, kalbėdamas per televiziją Amerikos žmonėms, pasakė, jog narkotikai yra pati didžiausia šio krašto problema šiandien.

Prezidentas pristatė gyventojams savo planą, kuriuo yra skiriama tai kovai 7.9 milijonai dolerių. Dalis pinigų turėtų būti paimta sumažinant kitas programas. Apie 70% iš tos sumos būtų išleista naujiems kalėjimams, teismams ir įstatymo vykdytojams, kurie tiesiogiai kasdien vadovautų kovai su narkotikais ir jų pardavėjais. 30% būtų išleista žmonių auklėjimui, gydymui ir apsaugai mokyklose bei socialiniuose klubuose.

Ypač prezidentas pabrėžė auklėjimo svarbą mokyklose ir darbovietėse ir kad visais būdais būtų kovojama su narkotikų

— Londone Reuterio žinių agentūros pranešimu, praėjusį mėnesį Irane slaptame kariniame rajone įvyko sprogimas, kuris užmušė mažiausiai 700 žmonių. Manoma, kad buvo bandoma branduoliniu raketų technika.

Baltijos komunistai šalinasi nuo Kremliaus

Laukiama atskirų partijų respublikose

Ryga. — Nežiūrint įspėjimo iš Maskvos, kad Baltijos kraštų vyriausybės per daug leidžia tautiniams sąjūdziams siekti nepriklausomybės, komunistai Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje diskutavo kaip gauti daugiau laisvės iš centrinės partijos valdžios ir kaip suorganizuoti atskiras komunistų partijas, kurios būtų nepriklausomos ir nebeturėtų klausyti Maskvos įsakymų.

Artėja rinkimai ir vietinės Komunistų partijos bijo pralaimėjimo Baltijos respublikose. Komunistų partijos pareigūnai Baltijos respublikose, kuriuos apklausinėjo užsienio žurnalistas, sako, jog atsiskyrimas nuo Maskvos yra esminis dalykas, jei norima, kad politiškai išliktų partija gyva. Tautiniai sąjūdziai čia yra labai stiprūs.

Paleckio patarimas

Lietuvos Komunistų partijos ideologijos vedėjas Justas V. Paleckis, nors sako prisibijąs įvykių, kurie išvystė paskutiniu metu, bet pataria sudaryti atskirą komunistų partiją Lietuvoje, visai nepriklausomą nuo Maskvos. Tik tada tebusi galima išsilaikyti.

Paskutiniu metu vis daugiau ženklių, kad Maskva praranda kankantys su Baltijos komunistais. Pavyzdžiui, Politbiuro narys Viktoras Čebrikovas apkaltino tas partijas norint įvesti „klaidingas programas“. Jis sako, jog „daugelis komunistų, specialiai Baltijos respublikose, Transkaukaze ir Moldavijoje, atsisakė partijos principų ir nuotoje veikti kaip politiniai kovotojai“. Čebrikovas įspėja partiją, kad ji praranda savo „vadovaujama rolę“ visuomenėje, nustatyta Sovietų konstitucijoje. Šias savo pastabas Čebrikovas padarė, kai Latvijos partija pareiškė, jog komunistai visuomenėje turėtų užimti savo vietą, „praktiniu darbu, o ne konstituciniais

dekretais“. Latvijos partija pranešė, kad ji svarsto, ar paskelbti savo „pilną nepriklausomybę“ ir pradėti veikti visiškai atsiskyrus nuo Maskvos.

Įtampas metas

Tačiau Latvijos partijos ideologas Ivars Kezbers sako, kad klausimas sudaryti naują partiją, buvo atidėtas. Tai buvo atidėta velesniam laikui, pastebint, kad įtampa yra didelė tarp vietinių partijų ir Centro Komiteto, kuris nori suvaržyti tautinius pasireiškimus tose respublikose.

Estijos komunistų vadai, kurie Taline turėjo specialų pasitarimą, priėmė nutarimą „naujam statusui“ Estijos partijai, praneša „Tasso“ žinių agentūra. Agentūra neduoda šio nutarimo detalių, bet sako, jog rezolucija išreiškia, kad Estijos partija turėtų pasilikti „neatsiskiriama Sovietų Sąjungos Komunistų partijos dalimi“.

Traukiasi iš partijos

New York Times primena, kad Baltijos Komunistų partijos kovo mėnesio rinkimuose prarado pasitikėjimą, nes laimėjo sąjūdžių kandidatai. Didžiausias pralaimėjimas buvo Lietuvoje. Iš 42 delegatų, Sąjūdis turi 36 savo delegatus Liaudies Kongrese. Daugelis Sąjūdžio narių yra ir Komunistų partijos nariai, kurie reikalauja Lietuva nepriklausomybės, rašo New York Times laikraščio Maskvos biuras. Sąjūdis ir dabar tikis laimėjimu ateinančiuose rinkimuose. Pastebima, jog Lietuvos partijos vades laimėjo parlamentarinę vietą, tik tada, kai Sąjūdis nutarė neišstatyti savo kandidato. Laikraštis sako, kad 200,000 narių Komunistų partija patyrė šiemet nuostolį, kai maždaug 3,000 narių atsisakė iš partijos. Tuo pačiu Sąjūdžio populiarumas didėja diena iš dienos.

Priekaištai Centriui

„Jei jie nesuformuos nepriklausomos Komunistų partijos, jie praras šiuose rinkimuose viską“, sako korespondentui Vytautas Tomkus, žurnalistas ir Sąjūdžio narys, nepriklausas Komunistų partijai, bet išrinktas į Liaudies deputatų Kongresą Maskvoje. Algirdas Brazauskas priekaištuoja, kad centrinė partija per lėtai eina susidemokratinimo keliu. Nesą jokios abejonės dėl Lietuvos Komunistų partijos tikslų ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame gyvenime.

Baltijos partijos dar nesancijos aptarusios savo ateities ryšių su Cento partija tuo atveju, jei jos paskelbtų pilną ar dalinę nepriklausomybę nuo Maskvos.

KALENDORIUS

Rugsėjo 6 d.: Faustas, Beata, Filomena, Tautenė, Vaišvilas, Vaištautas.

Rugsėjo 7 d.: Gilbertas, Bartas, Regina, Neringa, Rėda, Pulcherija, Palmyra.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:21, leidžiasi 7:16. Temperatūra dieną 81 l., naktį 63 l.

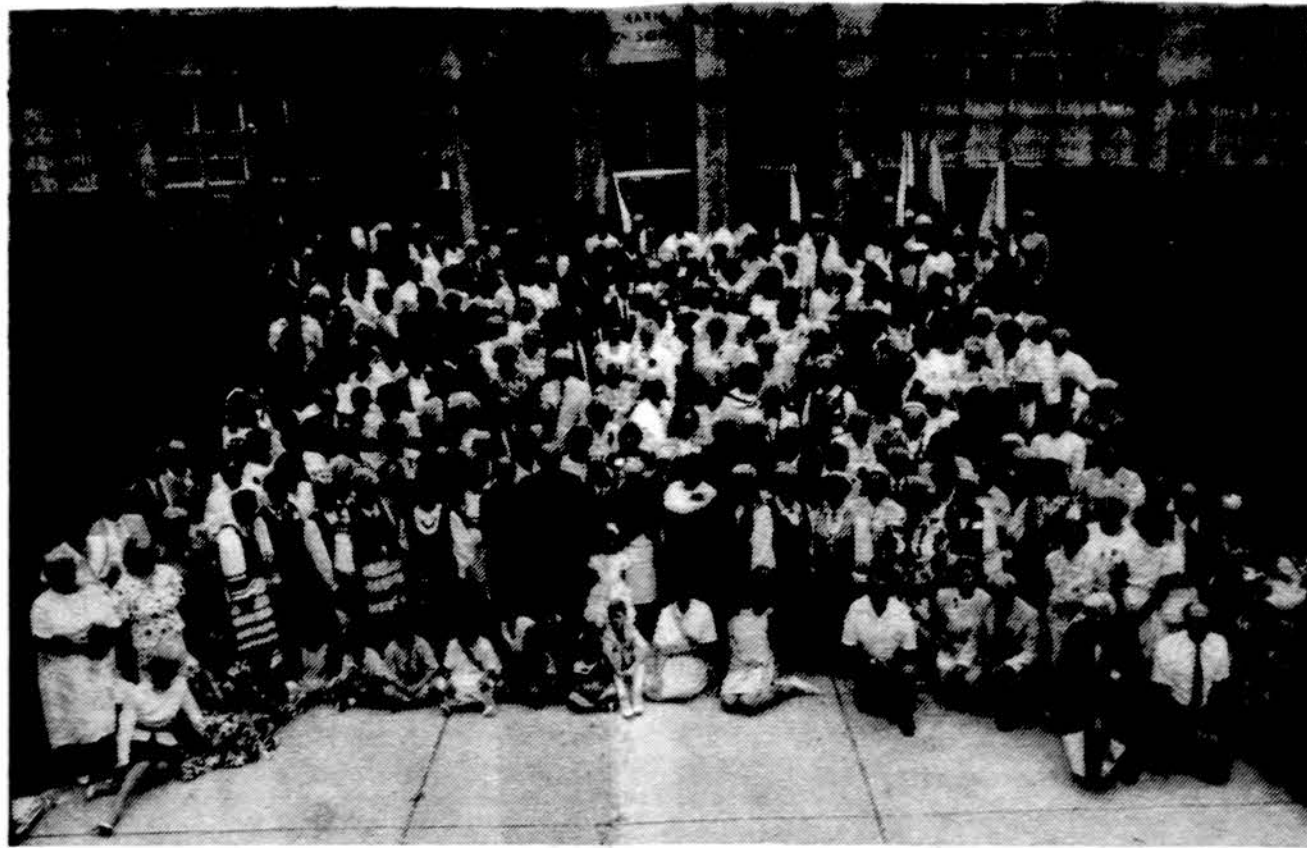
Redaguoja Aleksandras Pakalniškis Jr., 1043 Fifth St., St. Monica, CA 90403.

LIETUVOS VYČIŲ CHORAS 76-JAME SEIME

76-sis Liet. vyčių seimas vyko rugpjūčio 3-6 dienomis, globojamas Marquette Parke veikiančios Vyčių 112 kuopos. Seimo atidarymas įvyko rugpj. 3 d. Chicagoje iškilmingomis pamaldomis Švč. Mergelės Gimimo parapijos bažnyčioje. 11:30 val. ryto koncertines šv. Mišias aukojo Vyčių dvasios vadas kun. Juozas Anderlonis, S.T.D. Pamaldų metu Lietuvos Vyčių choras, vadovaujamas muz. Fausto Strolia, giedojo lietuviškas, paties dirigento sukurtas Mišias. Religinę muziką smuiku atliko Herkulis Strolia. Dalyvavo daug kunigų, jų tarpe ir kun. Alfonsas Svarinskas iš Lietuvos. Prie vėliavų budėjo jaunieji vyčiai. Po pamaldų parapijos salėje vyko atidarymas. Seimą sveikino daugelis organizacijų ir Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza. Penktadienio vakare, rugpj. 4 d., kultūrinė programa vyko

Countryside esančio Holiday Inn viešbučio didžiojoje salėje. Pirmiausia pasirodė solistai. Algirdas Brazis, čekagiškiams gerai žinomas operos dainininkas, koncertą pradėjo komp. Juozo Strolia kūriniu „Ilge-sys“, pakviesdamas kompozitoriaus sūnų Faustą jam akompanuoti. Po to dainavo liaudies dainas ir kitų lietuvių kompozitorių kūrinius; pabaigai atliko keletą operos arijų. Tarp kitų padainavo ir buvusio Vyčių choro dirigento prof. L. Šimučio sukompantuotą kūrinių. Ten dalyvavusiam autoriui publika sukėlė ovacijas.

Antroji solistė buvo Mary Juzėnas, kuri irgi padainavo lietuviškų dainų ir operų arijų. Abu solistus publika labai šiltai priėmė. Jiems akompanavo muz. Robertas Mockus. Tada pasirodė Lietuvos Vyčių šokėjai, vadovaujami Frank Zapolio, atlikdami „Lietuviškas vestuves“. Šokėjams akordeonu akompanavo muz. F. Strolia. Su savo dainomis įsijungė ir Lietu-

Lietuvos Vyčių 76-jo visuotinio suvažiavimo dalyviai. Suvažiavimas rugpjūčio 3-6 dienomis vyko Chicagoje.

vos Vyčių choras, padainuodamas senų vestuvinių dainų, o šokėjams padainavo „Audejėle“ ir „Subatėlė“. Dalyvavo piršlys (Jonas Strolia), jaunųjų pora, tėvai, sveciai, pamergės ir pajau-niai.

Vestuvių aiškinimai buvo pateikti anglų kalba. Tokiu būdu dalyviai viską sekė ir suprato. Choro dainoms akompanavo muz. F. Strolia. Visa programa publikai paliko gilų įspūdį, o dalyvių buvo arti 400 asmenų. Amerikoje gimę vyčiai pirmą kartą pamatė tikras lietuviškas vestuves“. Šokėjams akordeonu buvo tikrai puikiai atlikti.

LIETUVOS VYČIAI ILLINOIS MŪGĖJE

Lietuvos Vyčių choras, per jo pirmininkę Estellą Rogers, buvo pakviestas dalyvauti Illinois State Fair parodoje, Springfieldo mieste, rugpjūčio 19 d. Su atsiųstu specialiu autobusu visi gero nuotaikoj per 3 ir pusę val. pasiekė Springfieldą. Įvairių dalyvių dainų ir šokių programa, prasidėjusi 12 val., su pertraukomis tęsėsi iki 8:30 val. vak. Lietuviai su savo programa pasirodė 4 val. p.p. Lietuvių

grupei atstovavo Lietuvos Vyčių choras, solistai Algirdas Brazis ir Dalia Eudukaitė-Fanelli. Dueta atliko Mary Banky ir Anna Mary Kassel. Akompanavo muz. R. Mockus. Lietuvių programa buvo įvairi ir gerai atlikta, puikiai reprezentavo lietuvių tautos muzikiniai menui. Vasaros atostogų metu tik L. Vyčių choras sugebėjo atstovauti lietuvių tautinei grupei. Tad choras teturėjo labai trumpas atostogas, nes reikėjo dalyvauti Lietuvos Vyčių seime ir Springfielde.

LAIKAS SUSIRŪPINTI SAVA INFORMACIJA

Vargiai, ar nebus iš pažįstamų tarpo bent vienas Lietuvoje apsilankęs šią vasarą — šią nuostabią vasarą, kai milijonai pabaltiečių savo rankomis sujungė Vilnių, Rygą ir Taliną, kai trispalvė kiekvienam krašto kampelyje plevėsavu, himnas aidėjo... Ypač pirmą kartą Lietuvą lankančiam ar lankančiai gali sudaryti nekalta klaidingas įspūdis, kad viskas jau tvarkoj, galima atsikvėpt, pasigirti ir pasnausti. O grįžus namo su tokiu įspūdžiu gali privesti prie net klaidingesnių įspūdių, ypač kas liečia išsviųjų organizacijas, kad jos pasenusios, neberekalingos, darbas jau atliktas, kam čia toliau tasytis.

Anaipol. Vis delto dera prisiminti, kad liko gabaliukas kelio. O tuo įsitikinti nereikia ir pačią Lietuvą keliaut, užtenka pasukti į Brooklyną. Ten dirbama Lietuvos labui, kaip niekad: Lietuvių katalikų religinė šalpa (LKRŠ) jau beveik 30 metų telkia pagalbą visais frontais.

LKRŠ veikia įvairiopa, derinasi prie Lietuvoje esančios padėties. Pavyzdžiui, knygų perdavimas jau seniai vykdomas, tačiau pastaruoju metu susidarė palankios sąlygos siųsti knygas eiliniu paštu. Į tai atsivielgiant išsivystė LKRŠ projektas „Knygos Lietuvai“. Didžiausiais pašto maišais į Lietuvą keliauja enciklopedijos komplektai. Maceinos raštai, „Krikščionis gyvenime“ serija bei aibė kitų knygų ir visokios periodikos. Jau gaunami teigiami atsiliepimai iš knygų gavusiųjų: „Užsienyje išleisti knygų visuomet laukiame.“

Ne tik knygos šiomis dienomis lengviau praeina, bet ir žmonės. Buvęs sąžinės kalnys kun. Alfonsas Svarinskas šią vasarą apkeliavo JAV-es, aplankydamas kone kiekvieną didesnę lietuvišką telkinį bei kelias stovyklas. Jį globojo, viešnagė organizavo LKRŠ, kuri dar gi išrūpino pasimatymus su spaudos atstovais.

Ryšius su žurnalistais efektyviai plėtoja Lietuvių Informacijos centras (LIC), veikias po LKRŠ sparnu. Žinių rin-

kimą ir skleidimą nepaprastai paspartino telefakso ryšys su Lietuva. Balandžio mėnesį Vilniuje įsisteigusi Sąjūdžio Informacinė agentūra (SIA), vienintelė Sovietų Sąjungoje nepriklaudoma žinių agentūra, perduoda svarbias žinias ir dokumentus ne tik Sąjūdžio, bet ir kitų organizacijų pateiktą medžiagą. Telefakso dėka žinios nepasens, galima laiku pasiūlyti radijo tarnybos ir laikraščiams. LIC skrysius Washingtone kreipia ypatingą dėmesį į valdžios įstaigas, aprūpindamas jas svarbiausiomis žiniomis ir faktais, padeda išlaikyti Lietuvą gyvą pačioj JAV sostinėj.

Ir tai ne viskas. LKRŠ-LIC tiesioginė parama Lietuvai įskaito medicininę pagalbą, religinių reikmenų telkimą, spausdinimo priemonių perdavimą... Tačiau tokia plati veikla neapsieina be išlaidų. Keli skaičiai tiksliausiai nusakys LKRŠ-LIC finansinę būklę: pereinamais metais LKRŠ išlaidos siekė 246,381 dolerių, o LIC — 321,044 doleriai, tai iš viso 567,425 doleriai. Bet pajamų tesusilaukia 361,768,70 JAV valdžia spausdintų daugiau pinigų, bet Religinei šalpai teko naudotis savo ribotais rezervais. Apie šiuos metus tegalima spelioti, bet manoma, kad ir vel atsiras deficitas. Šis žiupsnelis statistikos gali ne vieną skaitytą sukresti, bet užtikrinu, kad LKRŠ darbuotojai su BMW į darbą nevažinėja. Iš kiekvieno dolerio 93 centai skiriami Šalpos ir Centro projektams, lieka tik septyni centai administracinėms išlaidoms.

Išlaidoms padengti vienintelis šaltinis — visuomenės aukos. Jeigu visuomenės nuomone LKRŠ darbas tęstinas, jį prisidės prie jo: 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Telefonas: 718-647-2434. Net keli doleriai užtikrins, pavyzdžiui, kad naujai atsikuriantieji Telsių kunigų seminarija gaus jai skirtą knygų siuntinį. Tad lietuvi, atsipeikė! Dar daug darbo liko, ir reikalingos visų jėgos.

Gytis Liulevičius

Lietuvos Vyčių choras Lietuvos Vyčių 76-jame seime Chicagoje.

Nuotr. J. Tamalaučio

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Tautos šventės minėjimas, organizuojamas JAV LB-ės Detroito apylinkės valdybos, įvyks rugsėjo 10 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos patalpose.

Minėjimas prasidės vėliavų pakėlimu ir pamaldomis. Šv. Mišias atnašaus Lietuvos pogrindžio kunigas — Ričardas Repšys. Minėjimo akademija — 12 val. Prelegentas — Saulius Galadauskas, Lietuvos Atgimimo sąjūdžio ir Ateitininkų Lietuvoje atkuriamojo komiteto narys. Organizacijos kviečiamos su vėliavomis dalyvauti, vėliavų pakėlimu, pamaldose ir akademijoje.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS GEGUŽINĖ

Tradicinė LB gegužinė ruošiamą rugsėjo 24 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos patalpose ir sodelyje. Lietuviški valgiai, dovanų paskirstymas,

Koncertą ruošia JAV LB Detroito apylinkės valdyba, talkinama būrio talkininkų.

Jonas Urbonas

IŠLEISTUVĖS

žaidimai. Programos pajavinimui bus rodomi veliausiai įvykių Lietuvoje filmai. Visi kviečiami atsilankyti į gegužinę, kur galėsime pasidalinti praėjusios vasaros įspūdziais. Gegužinę ruošia LB-ės valdyba talkinama būrio nuosirdžių LB-ės rėmėjų.

VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIS DETROITE

Vilniaus universiteto ansamblis spalio 11-12 d. lankysis Detroito. Spalio 12-tą (ketvirtadienį) koncertuos Dievo Apvaizdos kultūros centre.

Ansamblių sudaro daugiau negu penkiasdešimt asmenų, juos apnakvydinti reikės detroitiečių talkos. Galintieji priimti svečius nakvynei ir juos pagloboti viešnagės Detroito metu, praneškite LB valdybos nariams. Bilietus į koncertą galime įsigyti iš anksto prie lietuviškų parapijų: Šv. Antano — platina V. Čižauskas, Dievo Apvaizdos — A. Bražėnas. Bilietai iš anksto įsigyjant — 10 dol. Prie įėjimo — 12 dol.

A. Gr.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL. Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuomi. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokeski, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Išvyka į Springfieldą buvo suorganizuota choro pirm. Estellos Rogers pastangomis, talkinant kitiems valdybos nariams. Tai buvo viena smagiausių ir nuotaikingiausių kelionių.

CHORAS PRADEDA REPETICIJAS

Rugsėjo 14 d., ketvirtadienį, 7:30 val. vak. choras renkasi į „Gintaro“ svetainę pradėti naują darbo sezoną. Kviečiami ir nauji choristai įsijungti į seniausią Amerikoje Lietuvos Vyčių chorą.

A. P. B.

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4 6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt. pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts., Ill. Keltv. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

Dr. Tumasonio kabineta perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ — PLAUČIŲ LIGOS
2836 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą.
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5049 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 585-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabineta perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

IEŠKOTI SAVO KELIO

Tautos šventė, prisimenant kadaise numatytą Vytauto Didžiojo vainikavimą karaliumi, įvesta tik Lietuvos nepriklausomybės laikais. Ta diena nebuvo tik praeities pagerbimas, tik atliktų darbų ir laimėjimų prisiminimas, bet ir savyje tautiškumo stiprinimas. Tai ypač buvo svarbu mokyklose, kuriose dar nebuvo tautiškumas reikiama pabrėžimas. Kaikur jis net buvo ignoruojamas, ypač svetimtųjų mokyklose.

Is tikrųjų Lietuvos praeitis buvo ne tik romantiška, kaip ją mėgo pabrėžti Basanavičius ir jo amžininkai, bet ir istoriškai graži, kaip tai buvo prisiminta savo istorijos studijose. Lietuvos istorija buvo išsamiai pradama nuo gimnazijos ir baigiama specialiu istorikų ruošimu universitetuose, net siūniant studijuoti užsienio mokyklose ir bibliotekose.

Per dvidešimt deves nepriklausomybės metus Lietuvoje gyvenimas buvo jau tautoje ir dėl tautos. Jei kas ir mėgo pabrėžti tautą lyg išimtinį daiktą, tai buvo tik išimtis. Tauta buvo ir liko jaunesniųjų širdyse, kaip brangenybė, kurią reikėjo ugdyti, leisti jai sužydėti savais tautiniais žiedais ir reikštis savu tautiniu charakteriu.

Buvo išimčių net ir jaunijoje kartoje. Išimtis betgi niekada nesudaro taisyklės. Kuris savo tautos brangumo nevertino ir nesuprato, buvo tik mažuma. Jie pasireiškė vėliau – okupacijų metais. Kitaip sakant, nuolat tautą ir jos praeities laimėjimus prisimenant, pacioje tautoje dar lieka utilitaristų, kurie gali save ir kartu tautą parduoti svetimiesiems.

Tačiau tai nekeičia tautiškumo svarbos, būtinumo jį auginti savyje ir savo aplinkoje. Meilė savo tautai lengviau reikiama pavojuose, kai reikia savo gyvybę ją ginti, kai tautinį nusiteikimą reikia patvirtinti darbais. Tauta yra tie žmonės, kurie sudaro visuomenę, bendrą savo charakteriu ir praeitimi.

Nėra tautos be žmonių. Žmonės sudaro tą bendruomenę, kuri siekia vienų tikslų, kuri kalba viena ar panašia kalba, kuri domisi savo praeitimi ir siekia laimingos ateities. Jeigu ir pasitaiko išdavikų, anot Homero laukinių gyvulių, tai jie neatstovauja savo bendruomenės, savo bendrų siekių, savo tautos. Net vergijoje tauta nežina, kol lieka žmonių, norinčių išpažinti savo priklausomumą tai ar kitai tautai, labiausiai tai tautai, kurios glūdimas, charakteris, istorinis pradus, paveldėjimas iš savo tėvų, nešioja savo būtyje.

Galima išsizadėti savo tautos vardo, bet negalima išsizadėti tautos, kaip negalima išsizadėti savęs ir pagimdžiusių tėvų. Galima jų nepažinti, galima nepažinti savo tautos istorijos, galima užmiršti savo kilmę, bet negalima išsizadėti savo vidaus, kuris reikiama daugelio amžių paveldėjimu išorėje. Gal kam teko sutikti Sibiro taigose išaugusią kelintą kartą tremtinių – palikuonis nutremtųjų po 1831 ar 1863 metų sukilimo.

Krikščionybė skelbia, kad mirtis gyvenimą tik pakeičia. Kitaip sakant, krikščionybė teigia, kad mūsų egzistencija pasikartos.

A. Maccina

Jaunoji karta, iš tikrųjų jau kelinta karta ir dar iš mišrių šeimų, savyje yra išlaikiusi lietuviškus bruožus, kuriuos galima tuoju pažinti, turint artimesnius ryšius su tokiais asmenimis.

Kodėl pabrėžiama tas tautinis charakteris, kurį paveldi kiekvienas žmogus, nepaisant, kur jis augtų, su kuo jis maišytųsi ir kokią tautybę jis prisipažintų? Tik todėl, kad tautos šventė duoda progą pakalbėti apie save ir savo tautą, apie tautinį charakterį ir igimus bruožus, apie paveldėjimą ir istorijos žymes. Kaip buvo sakytas, tuoj galima istorijos nežinoti, bet ji atsispindi kiekviename žmoguje taip, kad, tik ji jį pažūrėjus, tuoj galima atspėti, kuriai tautai jis priklauso. Savęs išsizadėti niekas negali. Savo tautos pakeisti taip pat negali svetimieji, o tik laikas, kuris veikia gyvenime ir aplinkybėse.

Tautos šventė turėtų labiau sujungti vienybėn lietuvių tautą. Ta šventė prieš daugelį metų mums buvo skiepijama, kaip Lietuvos didybės prisiminimas, praeities laimėjimų pasidžiaugti. Dabar ši šventė turėtų priminti, kad tauta yra dirbtinai padalinta į dvi dalis – vergijoje gyvenančią, pradėjusią laisvėti tėvynėje, ir išvijoj. Laisvėjanti tėvynė yra tik mūsų viltis, bet dar ne tikroji realybė. Išvijoj yra tautos dalis, reikalinga pagalbai teikti tėvynėi ir jos žmonėms. Visų užmiršti yra likę Sibiro plotuose išdrabsytais kaulais, amžino įšalo žemėje ar net stovyklose susimaišę su svetimais žmonėmis.

Ir šiuo atveju tauta neišnyksta nė vienoje iš žmonių grupių. Ji gyvena net mirusiuose ar išbarstyto Sibiro plotuose. Tauta neišnykto tose mišriuose šeimose, kurių neleidžia į savo tautinę bendruomenę išjungti nei tolimuose Rusijos užkampuose, nei svetimose žemėse išvijoj.

Tuose išsiskirstymuose lieka ne tik pati tauta žmonėse, bet ir tautos charakteris, nors jį šimtmečiais gadino okupacinėse respublikose rusai, lenkai ar vokiečiai. Kurie daugiau kaip pora šimtų metų kovojo prieš Kryžiuočius, tai yra jų supratimu tik prieš vokiečius, ir šiandien jų pasamonėje dar tebėra pajautimas ir pasipriešinimas visam, kas yra vokiška. Juo labiau ir arčiau yra rusų ar lenkų letėnos. Ir charakterius išsiugdę nusiteikimu ne tiek prieš tautas, kiek prieš buvusius priešus, nors jie dabar ir nebūtų priešai.

Mumyse liko tautos bruožas – nepasitikėti ne tik svetimaisiais, bet ir savaisiais, kitaip galvojančiais. Mes turėjome ir tebeturime daugybę partijų, draugijų, sambūrių, nes negalėjome vieningai dirbti dėl nepasitikėjimo kitais. Mums reikia sugebėti politiškai laisvai tvarkytis, praeitį prisiminti ir pagerbti. Bet reikia ieškoti vieningai naujų vertybių laimėti sau ir tautai. Tai ir yra tautos šventės prasmė šiandien, kai savo tautą pradeda jausti savyje ir norime jai geros ateities tėvynėje ir svetur.

A. D.

Kas gi yra mirtis? Tai kūno palikimas, tai sunkios naštos nusimetimas, jeigu tik nenešama antros naštos, kuri nusvertų į pragarą.

Sv. Augustinas

JIS LIUDIJA, KAD LAMOS KANKINIAI NELIKTŲ UŽMARŠTY

ALFONSAS NAKAS

Pereitą pavasarį „Drauge“ išspausdinto mano „Kelionės Lietuvos dienoraščio“ paskutinės dvi atkarpos (1989 m. balandžio 4 ir 5) bent dalinai atskleidė 14 aukštųjų Lietuvos kariuomenės artilerijos karininkų likimą. Iš Lietuvos 1941 m. birželį išsiųsti į Maskvą karo mokslo tobulinti, ten sumti, nuteisti ir išgabenti į Lamą, kalinių stovyklą prie to paties vardo ežero, poliarinėj Sibiro srity, netoli Norilsko. Pulkininkai Petras Daukšys, Leonas Rupšys ir Alfonsas Sklierius bei majoras Antanas Dapkus Lamoje nuo bado ir cingos mirė, nė dvejų metų neišgyvenę. Kiti dešimt, karui pasibaigus, dar ilgai buvo tąsomi po įvairias Sibiro stovyklas bei kalėjimus. Keliems pasisekė gyviems sugrįžti į tėvynę. Bet jie išmirė, apie bolševizmo niekšybes paliudyti nespėję, nes jų buras plačiau praverė, grįžimas į norilskus ir lamas grėsė iki pat 1987-ju...

Turbūt pati Apvaizda lėmė, kad visgi vienas gyvas liudininkas išliko. Su juo susitikau 1988 m. rugsėjo 29 d. Kaune, žalumunuose ir gelese skęstanciuose jo ir jo šeimos namuose. Nors tuomet jis man viską, ką žinojo, ką greitosiomis atsiminė, atvirai pasakojo, bet turėdamas tik valandą laiko, skubėdamas pas gatvėje automobili laukiančius vežėjus, pamiršau paklausti, ar gali rašydams viešai skelbti jo pavardę. Kadangi tai buvo priešpaskutinė mano viešnagės Lietuvoje diena, nebeturėjau laiko klaidai atitaisyti. Apie pokalbį „Drauge“ pasakojau be jo pavardės. Skaitytojams parodysiu didelį dėmesį, su gyvųjų liudininku susirašiau laiškais. Ne tik gavau sutikimą laisvai jo pavardę bei žiupsnį jo biografinių faktų skelbti, bet sutiko atsakyti ir į keletą aukštųjų karininkų likimą liečiančių klausimų.

Taigi gyvas tragedijos liudotojas Antanas Malijonis, nepriklausomas Lietuvos generalinio štabo pulkininkas leitenantas. Jis gimė 1904 m. (gaila, laiske nesuteikė pilnos datos) Seinų apskrityje, 60 metų tėvų ūkyje. Pradžios mokslo pradėjo pas daraktorius, vėliau iki pirmojo pas. karo pradžios – rusiškoje mokykloje, o 1915 m. vokiečiams užėjus, neoficialioje kaimo m-je, kurią suorganizavo

Pulk. Antanas Malijonis su žmona savo kieme Kaune 1986 m. vasarą.

išsilavinęs kaimietis Sanda su sūnumu studentu. Jų parengtas, įstojo į Seinų „Žiburio“ gimnaziją, iš kurios perėjo į Marijampolės mokytojų seminariją ir 1922 m. baigė du kursus. Niekieno kito tik savo širdies balso raginamas, tais metais tapo Lietuvos Karo mokyklos kariūnu, o 1924 m. ją baigęs – jaun. leitenantu. 1930 m., jau būdamas kapitonu – baterijos vadu, baigė Aukštųjų artilerijos kursus ir tapo artilerijos grupės vadu. Nuo 1934 metų studijavo Generalinio štabo aukštojo mokykloje (akademijoje), kurią 1937 m. baigęs dirbo Lietuvos Kariuomenės štabe. Pakeltas į generalinio štabo pulkininko leitenanto laipsnį, 1939-40 m. gen. štabo akademijoje dėstė artilerijos taktiką. Raudonajai armijai okupavus Lietuvą, jos kariuomenė buvo paversta Raud. armijos 29 korpusu. Jos kareiviai, puskarininkiai ir karininkai buvo lietuviai, o komisarai ir politrukai – rusiškai kalbantieji Raud. armijos pareigūnai. A. Malijonis, neatsiklausęs jo noro, buvo pakeltas šio korpuso 179 diviziono artilerijos štabo viršininku. Vėliau pareigas turėjo perduoti Raud. armijos pulkininkui. Bet

– 1941 metų birželis... Tragedijos pati pradžia. Ir pradžia pokalbio su Antanu Malijoniu.

– Gerbiamasis Pulkininke, jeigu atmenate, tai tiksliai, jeigu detalės per pusšimtį metų prisimiro, tai bent apytiksliai papasakokite, kur, kurią birželio dieną buvote pakviestas ar gal griežtai paragintas į pasitobulinimo kursus Maskvon išvykti?

– Man 1941 m. birželio 7 d. tebesidarbuojant 29 teritorinio korpuso štabe Vilniuje, buvo pranešta, jog reikia perduoti pareigas atvykusiam Raud. armijos vadui. Mane esą numatė siųsti į pasitobulinimo kursus. Paminėta Pabaltijo karinė apygarda. Apie Maskvos Karo akademiją nebuvo kalbėta.

– Kaip ilgai leido pasirovoti, kaip ir kuo apsirūpinti?

– Pasirovoti išvykimui duota tik viena diena. Kitą dieną (birželio 8 d., A.N.) gavau įsakymą išvykti į Pabaltijo Karo apygardos štabą Rygoje. Čia mums atvykus pranešė, jog paskyrimo vieta bus nustatyta vėliau. Todėl leido laikinai sugrįžti namo pas šeimą. Telegrama turėjo pranešti, kada ir kur toliau vyksime. Apie materialinį aprūpinimą buvo

pasakyta, kad algos dalį skirsime šeimoms, o kita bus palikta pragyvenimui kursuose.

– Ar kelionei ruošiantis visiems galiojo tos pačios taisyklės, turint galvoje, kad vieniems už kitus atsiranda daugiau reikalų, prieš ilgesniam laikui išvykstant?

– Jokių išimčių nedarė. Su visais keturiolika aukšt. karininkų pasielgta vienodai. Tai išsiaiškinome jau būdami lageryje.

– Į kurią Lietuvos geležinkelio stotį buvote išsiųsti kelionę pradėti?

– 1941 m. birželio 9 d. naktį telegrama tiesiai į butą buvo pranešta, kad reikia rinktis Vilniaus geležinkelio stotyje ir kad ten birželio 10 d. bus išteikti komandiruotės dokumentai. Iteikiant dokumentus buvo paaiškinta, kad pasitobulinimui paskirta vieta – Maskvos Dzeržinskio vardo akademija. Susirinkome visi keturiolika. Savistoviai sėdome į antros klasės vagoną ir išvykom į Maskvą.

– Rašydami apie aukštųjų karininkų išvežimus, nežinodami tikslaus skaičiaus, nuolat kartojame, kad „išvežta kelios dešimtys“. Jūs pokalbyje Kaune įvardijot tik 14, tai yra tuos artileristus, kurių grupėi pats priklausėte, kurie su Jumis Maskvoj buvo nuteisti ir pasiųsti į Lamą. Ar tik 14 iš viso ir buvo išvežta? Ar gal buvo daugiau grupių, su jumis ar atskirai vežtų ir nukreiptų į kitas stovyklas?

– Taip, buvo ir kita panaši vežamųjų grupė. Tai to paties 29 teritorinio korpuso aukštieji karininkai – pėstininkai, išvykę po mūsų, 1941 m. birželio 14 d. Jų tarpe buvo korp. vadas gen. Vitkauskas, divizionų vadai generolai Karvelis ir Čepas, pėstininkų pulkų vadai ir štabų viršininkai. Jie buvo išsiųsti į Maskvos Frundzės vardo pėstininkų akademiją. Jų likimas susiklostė skirtingai. Jie nebuvo areštuoti. Didesnį jų dalis dalyvavo kare su Vokietija Raudonosios armijos lietuviškos 16 divizionų sudėtyje. Kodėl Lietuvos artileristų ir pėstininkų aukšt. laipsnio vadų likimas taip skirtingas, sanduk dabar pasakyti. Gal tai lėmė vienų ir kitų elgesys būnant akademijoj? Gal dėl skirtingų akademijų kitokių komisarų?

– Ką veikėte tas porą savaitių nuo atvykimo į Maskvą, iki suėmimo? Kur apsigyvenote? Kaip buvote traktuojami?

– Iš Maskvos, kur pragyvenome karininkų viešbutyje porą dienų, mus išsiuntė į

akademijos poligoną prie Groehovecke, kur, normaliai gyvendami kaip akademijos klausytojai, studijavome. Tada gyvenimas ir judėjimas dar nebuvo varžomas. Buvome laisvi iki 1941 m. birželio 28 d. Santykiai su Raudonosios armijos pareigūnais buvo normalūs.

– Kaune man pasakojote apie tą lemtingą birželio 28 d. Tą naktį buvote pasmerkti. Gal atsimenate kai kurias „teismo“ detales, pavyzdžiui, kuo buvote kaltinami?

– Per visą savo gyvenimą, net ir represijų metu, jokio teismo nebuvau teistas. Pirmaisiais metais, jau būnant lageryje Lamoje, kartą išsiskaukė kažkoks saugumo karininkas ir, ne tai paklausinėjęs, ne tai pats informuodamas paaiškino, kuo aš kaltas. Tą patį, išvykstant iš Lamos mums visiems, dar likusiems devyniems gyviems, pakartojo, būtent, kad mes „troikos“ už akių pripažinti kaltais ir nuteisti pagal 58 par., 10 str., už valstybinę agitaciją ir propagandą. Tad Maskvoje, kaip matote, mes teismo tikraja prasme neturėjome, bet viskas sutvarkyta „už akių“.

– Po suėmimo prasidėjo Jūsų kelionė į Lamą. Papasakokite, kaip tas nužmoginimo procesas buvo vykdomas?

– Per europinę TSRS dalį, po to ir per azijinę, kol keliavome geležinkeliais, buvom vežami keleiviniuose vagonuose iki pat Krasnojarsko. Toliau Jenisiejaus upe iki Dudinkos uosto baržoje. Iš ten iki Norilsko 90 km siaurojo geležinkelio platformose. Nuo Norilsko iki Lamos ežerais ir upeliiais – kuteriuku. Keliuodami vykome karinėje Lietuvos karininkų aprangoje, tik su arešto metu nuplėštais karinių laipsnių ženklais. Trečią Lamoje buvimo dieną mums karinius rūbus atėmė. Išdėję lagerynius, kuriuos turėjome nešioti.

(Bus daugiau)

KRIKŠČIONYBĖ IR VALSTYBĖ

Tie, kurie Kristaus mokslą vadiną priešingu valstybei, tegul pabando duoti tokią kariuomenę, kaip Kristaus mokslas reikalauja iš kareivių, tokius valdinius... tokius mokesčių mokėtojus ir valdininkus, kurie turėtų būti pagal krikščioniško mokslo taisykles. Ir tada tegul jie drįsta sakyti, kad krikščionybė priešinga valstybei. Iš tikro, jie nedvejodami pripažins, kad krikščioniškasis mokslas valstybei net labai naudingas, jei jo laikomasi.

Sv. Augustinas

KOMPLIKUOTAS REIKALAS

Dr. KONSTANCIJA PAPROCKAITĖ ŠIMAITIENĖ

3

– O ne! Jis tvarkoj! Tai tik atsargumo dėlei formalumas – paduodama jai anketas, atsakiau. O kol ji jas analizavo ir pasirašinėjo, aš turėjau progą žavėtis šios jaunos moters imponuojančia išvaizda. Jos dailia, liekana figūra. Didelėmis žalsvaidėmis akimis, apibremžtomis juodais antakiais ir ilgomis, tankiomis blakstienomis. Kaštanų spalvos garbanomis išryškinančias jos taisyklingus veido bruožus su duobutėmis žanduose. Tačiau... tame gražiame veide atsispindėjo ne tik gilus liūdesys, bet ir kažkoks skausmingos tragedijos išgyvenimas.

Anketą su gimdyvės parašais įsikišau į chalato kišenę, o ją paprašiau atsakyti į kai kuriuos man svarbius ligos istorijai klausimus.

Ji mielai sutiko. Suvilgiusi seilėmis savo lūputes, ji, nė kiek nedelsdama, tvirtai atsakinėjo. Tačiau, kai užklausiau, ar tai pirmas jos nėštumas, ji staiga lyg suglumo. Nusuko galvą į šalį ir akimirksniu nutilo. Kiek patylėjusi droviai atsakė: – Taip. O po to su giliu rūpesčiu veide mane užklauso.

– Daktare, kodėl jūs visi gydytojai duodate man

vis tuos pačius klausimus? Ar dėl to, kad turiu Rh-negatyvų kraują?

– Taip, patvirtinau aš, – nes jūsų kūdikio kraujas yra Rh-pozityvus. Išvengti dėl Rh nesutampamumo (incompatibility) kūdikui gresiančių komplikacijų gydymo turi žinoti, ar jūs pirmą kartą pastojote, – pabrėždama žodį „pirma“, paaiškinau jai.

– Daktare, tai aš negalėsiu turėti daugiau šeimų? – sumišusi ji užklauso.

– Galėsite, nes mes dabar turime priemonių užbėgti toms komplikacijoms už akių.

Žaibo greitumu dingtelėjo man į galvą mintis, kad ji kažką giliai slepia savo širdyje, bet susivaldo. Delsia. Nesako. O gal nesiryžta ir laukia, laukia...

– Daktare, – pagaliau prašėko ji, – per mano nėštumą mūsų šeimos gydytojas dažnai linksnuodavo Rh, bet man jis vis tiek liko neaiškus. Būkit maloni apšviestkit mane.

– Bandysiu – atsakiau jai.

– Kiekvienas iš mūsų turi vieną iš keturių, A, O, B, AB kraujo grupių ir pozityvų arba negatyvų Rh. (Rh pasidarė mums žinomas tik nuo 1940 metų. Jį atrado du anglų gydytojai. Landsteiner ir Wiener). Rh-pozityvus kraujas yra tas, kurio raudonieji kraujo rutuliukai turi specialų proteiną, vadinamą faktoriu. Rh-negatyvus kraujas jo neturi. 87% baltosios rasės žmonių turi Rh-pozityvų, o likusieji 13% Rh-negatyvų kraują.

Kasdieniniame gyvenime nėra svarbu, kokią kraują turi žmogus. Problema iškyla tik tada, jei Rh-negatyvi nešėja moteris turėjo Rh-pozityvaus kraujo transfuziją ar iš Rh-pozityvaus vyro laukia Rh-pozityvaus kūdikio.

– O jei kūdikio Rh negatyvus? – staiga ji mane pertraukė.

– Tada ši problema atpuola. – Paaiškinau jai ir toliau tęsiau: per pirmą nėštumą kūdikio Rh-pozityvus kraujas patenka į motinos Rh-negatyvų kraują. Motinos kraujas reaguoja į jį kaip į svetimkūnį ir pagamina vadinamus antikūnius. Su antru nėštumu tie antikūniai per motinos placenta patenka į kūdikio kraują ir ima naikinti jo raudonus kraujo rutulius. Dėl raudonųjų kraujo rutuliukų sumažėjimo kūdikis gauna anemiją. O dėl išsiliejusio iš jų dažo kūdikio kraujuje atsiranda bilirubinas, kuris ir nudažo jo akis, odą ir gleivines nuo gelsvos iki bronzinės spalvos. Kuo daugiau bilirubino kūdikio kraujuje, tuo tamsesnė spalva. Nuo bilirubino kiekio pareina ir kūdikio prognozė. Jei jo nedaug, tai jis, kūdikis nepadarydamas žalos, su šlapumu iš organizmo pasišalina.

Bendra mediciniška taisyklė, jei bilirubino koncentracija pakyla iki 20 miligramų per 100 mililitrų kraujo arba net ir daugiau, tai įvairios kūdikio smegenų funkcijos, kaip regėjimas, klausa, kalba, galūnių kontrolė... būna sužalotos. Tai įvyksta dėl Rh nesutaikomumo.

– Ponia, ar jums Rh dabar pasidarė aiškesnis? – pasiteiravau.

– Taip, taip... bet... nebaigusi sakinio, ji tapo nerami. Sumišo ir, lyg sunkių minčių spaudžiama, nutilo. Staiga jos dailus veidukas apsiniauškė. Iš akių emė riedėti sunkios ašaros, ir ji, nusisukusi į sieną, kūkčiodama pravirko.

– Ponia, kas atsitiko? Prašau, neverkit! Nusiraminkit! – glostydama jos petį, raminau. Jeigu Rh tema taip neigiamai veikia į jus, aš jos daugiau nebeliesiu.

(Bus daugiau)

Kun. Albertas B. Rutkauskas, OP — jubilatas

AUKSINIUS SIELOMS TARNYBOS SPINDULIUOS

Cicero mieste ir apylinkėje yra daug lietuvių patriotų, kurie vertina idealistus, Lietuvių ir lietuvių mylėtojus. Šiuo metu ypatingo dėmesio suilaukė daugelį metų jų tarpe lietuvių sielovadoje nuosirdžiai besidarbuojantis kunigas Albertas Rutkauskas, kuris šiemet švenčia aukstinį savo kunigystės jubiliejų. Jis savo gyvenimą yra paaukojęs lietuvių sielovados tarnybai, atsisakydamas daugelio asmeniško malonumų ir tapdamas vienuoliu, dominikonu. Šv. Antano parapijos Cicero mieste parapičiai ir kunigai nori savo jubiliatą specialiai pagerbti, sulaukus aukstinės kunigystės sukakties. Pagerbimas bus rugsėjo 10 d., sekmdienį 10:30 val. rytą bus šv. Mišios bažnyčioje, o po to vaizės ir pagerbimo programa parapijos salėje.

Cicero lietuvių nuosirdžiai atsidavę Lietuvos reikalams, tačiau ne visi pasirinkę tuos pačius metodus Lietuvos tarnyboje. Susidariusios stiprių nusi-statymų skirtingos grupės. Malonu pažymėti, kad jubilatas kun. A. Rutkauskas parodo tiek daug pakantų, kad įstengia su visais sklandžiai sugyventi, visiems stengiasi patarauti, padėti sielovados ir patriotiniuose reikaluose. Buvo malonu girdėti iš įvairių to miesto lietuvių, tokius šiltus atsiliepimus apie jubiliatą.

Kun. A. Rutkauskas sugeba sklandžiai bendradarbiauti ir su kitais kunigais, pirmiausia su parapijos klebono pareigas einančiu kun. Jurgiu Šarausku. Tai ypatingų gabumų žmogus, pasiekęs ne vien mokslo daktaro laipsnį, bet ir kardinolo parinktas Chicagos lietuvių sielovados globėju. Jam beveik kasdien tenka būti kardinolo kanceliarijoje, atliekant ypatingus arkivyskupijos atei-ties planuotojo ir kai kurias kitas pareigas. Jubilatas kun. A. Rutkauskas daugiausiai ir koncentruojasi į parapijos darbą, nei-sukdamas į Chicagos lietuvių veiklos ratą. Jo pirmas uždavinys — parapičių sielovada, patarnavimas visokių krypčių lietuvių organizacijoms, papildymas savo dvasinio lobyno skaitymu. Jis mielas, taikus, sugyvenamas, užtat ir

pasilieka čia net ir keičiantis klebonams.

Jubilato kun. Alberto Rutkauskos gyvenimo kelias spalvingas. Gimė 1911 m. kovo 21 d. Kelmės apylinkėse. Jo tėvai buvo ūkininkai. Gimnaziją lankė Raseiniuose, išijungdamas į ateitininkus ir skautus, atostogose talkindamas ir pavaršarininkams. Gimnaziją baigęs įstojo į dominikonus, kuriuos arčiau pažino, nes jų buvo Raseiniuose. Giliau pasirodė, kad vienouolyno gyvenimu buvo išsiūstas noviciatą atlikti Prancūzijoje. Filosofijos mokslams buvo išsiūstas į Vokietiją, taigi turėjo progos išmokyti tas abidvi Europoje svarbiausias kalbas. Teologiją pradėjo studijuoti Prancūzijoje, vėliau persikėlė į Kanadą, o pagaliau — į Vilniaus seminariją. Kunigu išventintas 1939 m. liepos 24 d. Kurį laiką vikaravo Šv. Mikalojaus bažnyčioje, Vilniuje. Pažymėtina, kad jį kunigu išventino prancūzų vyskupas Amoudron, kuris drauge su misionieriumi T. Matulioniu bolševikų buvo kalinamas Solovkose.

Bolševikų okupacija jį išbloškė į Vakarų. Kurį laiką talkino saleziečiui kun. J. Puišui Berlyne lietuvių sielovadoje. Buvo jo sekretoriumi. Jam teko būti ir lietuvių studentų kapelionu Frankfurte. Dirbo sielovadoje lietuvių Hanau stovykloje.

1950 m. pasiekė Ameriką. Talkino dvasiniais patarnavimais, gyvendamas Dominikonų studijų namuose Washingtone. Paskiau nuvyko darbuotis tarp katalikų Louisianos valstijoje. Pagaliau, prašant kun. J. Stankevičiui, pritariant vysk. V. Brizgiui 1976 m. apsi-gyveno Šv. Antano parapijoje, Ciceroje. Čia yra jūrų šaulių kuopos kapelionas. Jis džiaugiasi šios parapijos vadovybe ir parapičiais ir pasiryžęs čia darbuotis, kol sveikata leis.

Yra ne vienas jo rašinys patekęs ir į spaudą, bet daugiausia rankose jis mėgsta laikyti tep-tuką. Dar Europoje pas dail. Ign. Šlapelį lavinosi tapyboje, laikui leidžiant tą tęsia ir čia. Džiugu, kad jubilatas pasiryžęs dirbti lietuviams, kol tik galės, neieškodamas sau patogios poilsio vietos.

Juoz. Pr.

JAV LB KRAŠTO VALDYBA VEIKIA

JAV LB krašto valdyba posėdžiavo savo būstinėje rugpjūčio 26-27 dienomis Chicagoje. Dalyvavo beveik visi krašto valdybos nariai. Posėdyje buvo pasidalinama apie įvairius atliktus projektus, jų atlikimo finansinius poreikius ir pan. Visa tai reikės pristatyti Tarybos sesijai rugsėjo mėn. pabaigoje Clevelande.

Štai pora bendrų užsimojimų bei problemų JAV LB krašto valdybos darbų sferoje.

Informacija

Iš Lietuvos lietuvių tenka girdėti nusiskundimų, kad jie nebegali spėti perskaityti visą spaudą, jei žmogus nori veikti. JAV lietuvių gal taip pat jaučia tą laiko stoką. Tačiau iševijos institucijos visvien turi pareigą paskelbti savo atliktus darbus spaudoje ne vien, kad galėtų tuo pasigirti, bet gaunant lietuvių iševijos visuomenės paramą (moralinę ir finansinę), reikia visuomenę informuoti. Gal taip pat susidarys progos Lietuvos lietuviams susipažinti su JAV iševijos veikla (ar tai viešint JAV-se ar per mūsų spaudą, kuri pasiekia Lietuvą). JAV LB taryba, apygardų ir apylinkių valdybas informuoja sekretoriaus Prano Jogos išsamiai paruošti JAV LB krašto valdybos protokolai. Spauda taip pat nepamiršta, nes gauna JAV LB krašto valdybos aplinkraščių.

JAV LB tarybų pirmininkai, JAV LB krašto valdybos sekretorius, vicepirmininkė informacijos reikalams yra tik keli asmenys, kurie informuoja lietuvių publiką apie JAV LB krašto valdybos veiklą. Jau buvo susaukta pora spaudos konferencijų. Spaudos atstovai savo nuožiūra aprašo tam tikrus JAV LB krašto valdybos projektus.

JAV lietuvių Bendruomenė jau Lietuvoje girdėtas veiksnys. Gal ne visi Lietuvos lietuvių supranta LB funkciją. Būstinėje gaunami ne vien „Dovanos Lietuvai“ projektams finansuoti prašymai, bet taip pat ir laišku iš asmenų, norinčių susirašinėti, prašant pagalbos, prašant reklamos kurio nors klubo veiklai ir pan. Reikės su tuo susidoroti, nukreipti laiškus ir prašymus JAV esančioms lietuvių organizacijoms ar pavieniams asmenims.

Tuo tarpu reikia paminėti, jog JAV LB krašto valdybos posėdyje buvo patvirtinta, kad JAV LB krašto valdybos Kultūros tarybos pirmininkės Dalios Kučėnienės vieno mėnesio viešnagės metu Lietuvoje ji bus igaliota atstovauti krašto valdybai ir kitose srityse, jeigu tai būtų reikalinga. JAV lietuvių Bendruomenės krašto valdybą Lietuvoje ar kitur gali atstovauti tik Krašto valdybos igalioji asmenys.

Leidiniai

Washingtono spaudos, valdžios ir kitas įstaigas JAV lietuvių Bendruomenės globoje lankosi Lietuvos institucijoms atstovaujantys asmenys. Dažniausiai kiekvienas pasirošęs JAV-se pristatyti savo poziciją, ar ji būtų politinė, ekologinė, žmogaus teisių ar pan. JAV LB krašto valdyba ir kitos lietuvių institucijos ir asmenys Washingtone stengiasi sudaryti progų svečiams susitikti, pasikalbėti su panašiu interesu turinčiais JAV pareigūnais. Kita-tausis reikės informuoti apie Lietuvą, jos istoriją, jos dabartinę padėtį. JAV LB krašto valdybos perredaguojama kasaisė Pasaulio lietuvių Bendruomenės išleista brošiūra anglų

kalba apie Lietuvą ir ją tikisi netrukus išleisti. Be to galvo-jama paruošti ir kitą leidinį su platesne ir išsamesne informacija apie Lietuvą, kurios paruošimo rūpinasi JAV LB krašto valdybos Visuomeninių reikalų taryba ir reikalų vedėja Wash-ingtono Asta Banionytė. Šiais dviem leidiniais, galvojama, bus galima pasinaudoti ir kitoms lietuvišioms institucijoms.

Molotovo-Ribbentropo pakto sukakčiai paminėti JAV Lietu-vių Bendruomenė išleido brošiūrą anglų kalba ir knyga *History and Commemoration in the Baltic, The Nazi-Soviet Pact, 1939-1989*. Knygos redaktorius buvo dr. Saulius Sužiedėlis. Kai kuriuos vertimus ir apžvalgą taip pat padėjo paruošti JAV LB krašto valdybos Washingtono reikalų vedėja Asta Banionytė. Spausdinimu ir platinimu Chi-cagoje rūpinosi vykdomasis vicepirmininkas Linas Norušis bei kiti. Knygą ir brošiūrą platina JAV LB krašto valdybos būstinė Chicagoje. Galima kreiptis skambinant reikalų vedėjai Danutei Korzonienei į būstinę 312-436-0197. (Be to reikia paminėti, kad knyga pasinaudoja medžiaga, kuri dalinai buvo jau pasirodžiusi kai kuriuose „Lituanus“ žur-nalo numeruose.)

„Pasaulio lietuvių“ specialų numerį apie pakto sukaktį lietuvių kalba finansiskai parėmė JAV LB krašto valdyba. Gavusieji leidinį („Pasaulio lietuvių“ skaitytojai ir kiti) prašomi bent dalinai atsilyginti už specialų numerį aukomis, kurias galima siūsti į JAV LB krašto valdybos būstinę, 2713 West 71 Street, Chicago, IL 60629.

JAV LB krašto valdybos Kul-tūros taryba šiuo metu platina labai svarbią knygą „Amžino jėgal žemėje“. Tai Lietuvoje

esančios „Vyturio“ leidyklos leidinys. Knygos pristatyme rugpjūčio 25 d. Balzeko muzie-juje Chicagoje Jonas Dainauskas vaizdžiai aptarė knygą.

Kaip pratarmėje parašyta: „Kiekvienas tremtinys nuėjo savo Golgotą...“ ir „Kas šių publikacijų autoriams, o ir kitiems tremtiniais, padėjo ištvirti tomis nežmoniškoms sąlygomis?“ Knyga aprašo tremtinių sunkią padėtį, jaunų vaikų, kurie su savo šeimomis buvo ištremti iš Lietuvos po karo ir patyrė nežmoniškų sunkumų. Knyga tūkstančiais platinama Lietuvoje, mažesniais kiekiais iševijoje. Tai ver-tingas kooperatyvinis projektas. Knygoje parašyta, kad „Taiko-ma sutartinė kaina. Antkainis (1 rb 40 kp) bus perduotas į Lietuvos Kultūros fondą stali-nizmo aukų paminklui“. Spau-doje apie knygą, žinoma, pasi-rodys ir daugiau straipsnių, įvertinimų, recenzijų.

JAV LB krašto valdybos Švie-timo taryba dirba perredaguo-dama įvairius leidinius, paruoš-dama naujus. „Grybs, grybs“ dainų konspektas perspausdin-tas. Anglų kalba perspausdintas konspektas susipažinimui su Lietuva. Besimokantiems lietu-viškai studentams išleistas Br. Krokio vadovėlis „Gintarinės šaknys“. Paruoštos darbo kny-gelės prie įvairių tų skyrių vadovėlių. Prie N. Užubalienės detektyvinės apysakos „Šamo ežero sekliai“ ruošiamą galvo-sūkių, mįslių knygelę. Šių leidinių sąrašą Švietimo taryba aprašys savo aplinkraščiuose, skelbs spaudoje. Galima taip pat ir parašyti Švietimo tarybai į JAV LB krašto valdybos būstinę.

Informacijos ir leidinių ne-trūksta. JAV LB krašto valdyba stengsis toliau informuoti lietu-vių ir kitataučių visuomenę, leisti tokių leidinių, kurie padeda tai pasiekti. Kita JAV LB krašto valdybos veikla bus aprašoma atskirai.

Ramunė Kubiliūtė

MAŽYTĖ AR DIDELĖ LIETUVA

Po tiek užmiršties metų di-džiioji Amerikos ir Vakarų spau-da pradėjo rašyti ir apie Lietuvą. Džiugu skaityti. Tik mane asmeniškai kiek erzina, kad prie kiekvieno Lietuvos paminėjimo vis pridedamas epitetas „mažytė“ (tiny). Kiek pastebėjau, ir mūsų lietuviškoji spauda čia ir Lietuvoje daro tą patį. Tai klaidinga. Plotu Lietuva yra šešis kartus didesnė už Libaną, tris kartus didesnė už Izraelį ir apie du kartus didesnė už Daniją, Belgiją, Šveicariją ir Olandiją. Japonija plotu yra didesnė už Lietuvą, beveik šešis kartus, bet tik apie 15% jos ploto tinka žemdirbystei ar pas-tatams. Likusioji dalis yra labai statūs, kalnai, tinkami tik kalnų ūkams. Taigi, galima sakyti, kad Japonija naudojama plotu yra panašaus didumo, kaip Lietuva. Niekas Japonijos nevadina mažyte.

Taigi ar ne laikas būtų mums pradėti galvoti apie didelę Lietuvą? Ne žemės plotu, kaip Vytauto Didžiojo laikais, bet pagal kultūringų ir civilizuo-tų gyventojų skaičių. Kiek gyventojų galėtų Lietuva išlaikyti? Pagal Japonijos modelį ten galėtų gyventi apie 120 milijonų. Pagal Olandijos tik 28 milijonai. Galėtų verstis panašiai kaip Japonijoje ar Olandijoje. Kaip ir tuose kraštuose Lietuvoje daug gyventojų užsimtų intensyvia žemdirbys-te, sodininkyste, gėlių ir daržovių auginimu. Yra galimybių turizmui. Lietuva galėtų pasidaryti jūrininkų tauta. Bet visgi dauguma turėtų dirbti

pramonėje, ypač lengvoje: elektronikoje, kompiuterių bei instrumentų gamyboje. Dabar Lietuva turi eilę garsių teo-retinių ir matematikų. Jie galėtų duoti pagrindus praktikiams iš-vystymui visai naujų technolo-gijų. Galimybės yra neribotos. Ar nereikėtų jau dabar pradėti apie tai galvoti, diskutuoti, pla-notuoti? Bet svarbiausia: nus-tokim verkšnėti, kad mes esame mažytiai ir dėl to nus-kriausti. Lietuvai pilnos laisvės neatgausim tik įtikin-dami pasaulį, kad mes tikrai esame verti užuojautos. Tokia galvosena ir mums yra negerai. Vystome menkavertiškumo kompleksą. Atsikratykime vergo ar baudžiauninko mentaliteto. O jei kas Amerikos spaudoje parašys, kad Lietuva yra „tiny“, parašykim laiškelį. Jie tai daro ne iš blogos valios, bet dėl nežinojimo. Kai mano laiška tu reikalauj dėjo į vietinį amerikiečių laikraštį, daugelis mano pažįstamų ir bendradar-bių stebėjosi, kad Lietuva yra daug didesnė, negu galvojo.

Z. Prūsas

MOKSLEIVIAI TARNYBOJ VARGUOMENEI

Vasaros atostogų metu grupės keliolikamečių jaunuolių, moksleivių iš Šv. Marijos parapijos Lake Forest ir iš Šv. Norberto parapijos Northbrook buvo nuvykusios į vidaus misijų vietas Apalacha kalnuose, Pensylvanijoje, ir į Kentucky valstiją padėti ten gyve-nantiems neturtėliams.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ
pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMA mieste ir priemiesiuose Saži-ningai patarnaus
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja
jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sąžiningai patarnausiu pir-kime bei pardavime. Kreiptis tel. **767-0600** arba **778-3971**.
Adresas **6600 S. Pulaski Rd.**
One stop Real Estate

Century 21 **KMIECIK REALTORS**
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuo-savybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti **Danutėi Ščerbaitei Mayer** dėl sąžiningo patar-navimo ir veltui jūsų namų įkainavimo

ELEKTROS
VEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

REAL ESTATE

RE/MAX GREIT
REALTORS PARUODA

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klientais. Nuosa-vybės įkainavimas nemokamai.

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. **436-7878**

Ieškau pirkti 2 butų namo arti Midway aerodromo.
Skambinti po 8 v.v. **434-8235**

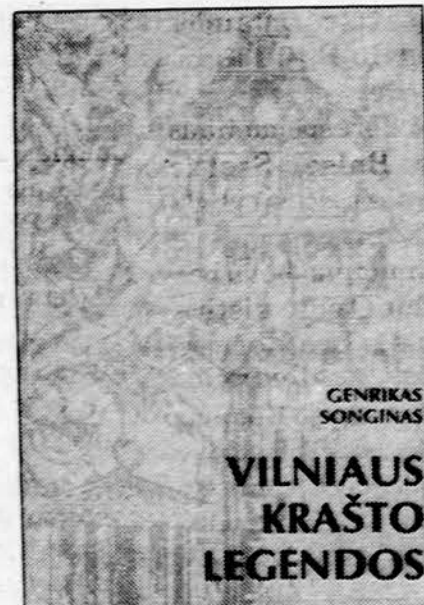
MISCELLANEOUS

A VILIMAS
MOVING

Tel. **376-1882** ar **376-5996**

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — **GA 4-8654**

VILNIAUS KRAŠTO LEGENDOS

Henrikas Songinas

Knyga, kurią pradėjus norisi ir toliau skaityti. Istoriniai faktai ir nuotaukos, mitologija ir nuotykiškai susipynę į vaiz-dingus pasakojimus, kurių realybė nekelia abejonių.

Lengvai, sklandžiai skaitoma knyga, kuri tinka jaunam ir senam.

Gražiai apipavidalinta, kietais viršeliais, patraukliu dail. Ramintos Lapšienės aplanku ir vinjetėmis. Puiki dovana įvai-riomis progoms. Kaina su persiuntimu 10 dol. Illinois gyven-tojai dar pridėda 64 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

KRYŽKELĖS

Bronio Rallos ketvirtasis radijo prakalbų į Lietuvą rinkinys, apimantis 1986-88 metų laikotarpį ligi vėliausių va-saros įvykių Lietuvoje. Rinkinyje sudėta 111 įvairios tema-tikos kalbų tekstai, pokalbiai su rašytojais bei papildomi autoriaus pasisakymai.

Knyga padalinta į 9 skyrius, kur ryškiai, principingai ir glaustai nagrinėjamos temos apie naująjį gorbaciovinį „maš-tymą“ ir „perestroiką“, apie nepranykusius sovietinius šešėlius Lietuvoje, mūsų istorijos prievartavimus ir klastotes, apie tarybinės buities akimirksnį ir rakštis bei daugelį kitų margo Lietuvos gyvenimo akimirksnių. Atskiri skyriai apie lietuvių rezis-tencijos didebę ir tragiką, apie kai kurias užsienio ir Lietuvos rašytojų knygas su aptarimais ir kritika, ir dar apie daugelį kitų „klajonių per siaubo šiukšlynus“.

Stambus veikalas, 480 puslapių. Gera dovana giminėms ir draugams iš Lietuvos.

Kaina su persiuntimu JAV kainuoja **12.50 dol.**, Illinois gyven-tarai pridėda 80 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

„Draugas“
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Pabaltiečių surengtoje Juodojo Kaspino dienos demonstracijoje Seattle centre rugpjūčio 27 d. Iš kairės stovi: LB pirmininkė Ina Bertulytė-Bray, Irena Morkūnienė, Juozas Petkus, LB vicepirmin. Irena Blekytė-Johnson, priekyje — Zita Petkienė.

nuotr. V. Sparkytės

MOSŲ KOLONIJOSE

Seattle, Wash.

LIETUVIAI DEMONSTRAVO PRIEŠ MOLOTOVO-RIBBENTROPO SUTARTĮ

Rugpjūčio 27 d. iš Seattle mažosios pabaltiečių kolonijos Seattle centro aikštėje, susirinko maždaug 200 latvių, lietuvių ir estų pažymėti Juodojo Kaspino dieną, kuri kiekvienais metais primena gėdingą Molotovo-Ribbentropo 1939 m. sutartį. Minėjime taip pat dalyvavo ir lenkų atstovai. Lietuvių spalvingi tautiniai rūbai atkreipė Seattle spaudos dėmesį, o lietuvių B-nės pirmininkė Ina Bertulytė-Bray pasikalbėjo su korespondentais iš Amerikos Balso, Seattle KING-TV stoties ir su laikraščių reporteriais.

Pradedant minėjimą buvo perskaityta Washingtono valstijos gubernatoriaus ir Seattle mero proklamacijos, skelbiančios rugpjūčio 27 d. Juodojo Kaspino dieną. Kalbėjo lenkų, žydų ir Seattle pabaltiečių komiteto atstovai, o pagrindinę kalbą pasakė lietuvių draugas JAV kongresmanas John Miller.

Po formalus minėjimo demonstracijos dalyviai, nešdami vėliavas bei plakatus, nuvygiavo ligi didžiojo fontano vėliavų aikštėje ir, sudarę grandinę aplink fontaną, sugiedojo Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Amerikos himnus. Vakare visos trys Seattle televizijos stotys rodė vaizdus iš demonstracijos ir priminė, kad prieš keletą dienų Pabaltijo kraštų gyventojai sudarė 400 mylių grandinę šaukdami laisvės.

—K.

Phoenix, Ar.

ŠVČ. MARIJOS APREIŠKIMAI

Phoenixo dienraštis „Arizona Republic“ rugpjūčio 16 ir 19 dienomis išspausdino du ilgus ir išsamius straipsnius, aprašančius Marijos apreiškimus pietinėje Phoenixo miesto dalyje. Tai yra senasis kvartalas, daugiausia apgyvendintas nepasiturinčiųjų, ypač ispanų kilmės žmonių. Ten gyvena ir Reyes ir Estela Ruiz šeima. Abu vyrų amžius. Vaikai suaugę, vienas sūnus Arizonos valstijos senatorius.

Pagal dienraščio straipsnius, pradedant gruodžio 3 dieną, kas antradienį ir šeštadienį Estela savo namuose pasirodo Marija. Pradžioje ji pati tuo netikėjo, manydama, kad tai kažkoks sapnas ar iliuzija. Ilgą laiką ji slėpė tuos apreiškimus nuo visų žmonių, išskyrus savo šeimą ir dvasios vadą kun. Jack Spaulding, St. Maria Goretti

bažnyčios kleboną. Vėliau jos nuomonė ėmė keistis ir ji priėmė Švč. Mergelės apreiškimus, kaip antgamišką reiškinį, uoliai užsirašydama jos pasakytus žodžius. Jai pasirodanti Marija yra visai panaši į paveikslą, kurį nupiešė jos vyras, kažkokio įkvėpimo pagautas tik ką sugrįžęs iš kelionės Medjugorje. Apšviškiant Marija prašė ją vadinti „Our Lady of the Americas“.

Praėjus 8 mėnesiams ir Marijai vis pasirodant po du kartus per savaitę, paslaptis buvo išduota ir rugpjūčio 15 dieną per Marijos Dangun Emimo šventę buvo nutarta Ruizų kiemelyje suruošti pamaldas. I Mišias, kurias atlaikė kun. J. Spaulding, ir rožinį buvo susirinkę daugiau kaip 500 žmonių. Visi jie turėjo progą pamatyti ir Estelą, kuri pakartojo jai pasakytus Marijos žodžius.

Lygiai už savaitės, rugpjūčio 21 dieną, vėl buvo numatyta kalbėti rožinį Ruizų sodyboje. Lietuvių Misijos vadovui kun. Romanui Klumbiui paraginusi ten nuvykome ir keli lietuviai.

Gana paprastam, bet erdviame kiemelyje, tarp plačiai išsikerėjusių žalumynų yra įrengtas altorėlis su stogeliu. Centre kabo šeimnininko nupieštas Marijos paveikslas. Darbas kuklus, bet širdį patraukia kažkoks dieviškas Marijos veido grožis. Ypač akys. Altoriuje daug gyvų gėlių, žvakių.

Šį vakarą kiemelyje sunkiai sutilpo visi maldininkai, nes jų būrys siekė 1000. Suvažiuo net iš tolimų Arizonos vietovių. Visi susikaupę, su rožiniais rankose. Iš širdžių plaukė Marijos garbei giesmės, giedamos daugiausia ispanų kalba. Rožinis, irgi perpintas „Ave, Ave, Ave Maria“ giesme, buvo kalbamas lėtai ir dievotai anglių ir ispanų kalbomis. Estela su savo šeima ir keliais dvasiškiais meldėsi namuose, laukdama Marijos apreiškimo, nes tai buvo antradienis — jos apsilankymo diena. Begiedant ir besimeldžiant visai sutemo, bet niekas nesiskirstė — visi laukė ateinant Estelos ir pranešant apie šio vakaro Marijos apreiškimą ir jos pasakytus

žodžius. Pagaliau, savo vyrą palydėta, Estela atsistoja prie altorėlio. Tai stambaus sudėjimo, vidutinio amžiaus moteris, labai švelnia, malonia veido išraiška. Ramiai, kukliai ir paprastais žodžiais ji praneša, kad tik ką baigėsi regėjimas, kuriame švč. Mergelė dėkojo žmonėms už atsilankymą ir maldas ir šį vakarą ypatingai daug kalbėjo apie meilę, kuri yra Dievo atspindys. „Amerikoje yra didelis mišinys žmonių — įvairių rasių, tautybių, spalvų. Visus juos turi jungti meilė“, sakė Marija. Perskaičius Marijos pasakytus žodžius, Estela dar pridūrė, kad kiekvieno Marijos apreiškimo metu ji verkia, nes švč. Mergelė yra begalinio grožio.

Pasibaigus apeigoms, žmonės neskubėjo namo. Vieni suklupę prie altorėlio meldėsi, kiti rašė į svečių knygą savo prašymus, skirtus Marijai, kiti stengėsi prieti ir pasikalbėti su Estela. Ji maloniai atsakinėjo į paklausimus. Šalia Estelos regėjimų, kun. J. Spaulding ir dar keli jo parapijos žmonės jau kuris laikas girdėjimo keliu gauna iš Marijos ir Dievo įvairius dvasinius nurodymus. Phoenixo vyskupas Thomas O'Brien paskyrė trijų narių specialią komisiją tiems reiškiniams ištirti. Savo išvadas jie praneš vyskupui šių metų pabaigoje.

Vikt. Zakariėnė

Red. pastaba. Reikia laukti Bažnyčios patvirtinimo ar paneigimo, nes tai privatus „apsireiškimas“.

SUVAŽINĖJO TRIS KUNIGUS

Trys kunigai rugsėjo 2 d. žuvo susisiekimo nelaimėje Chicago vakaruose, kai į jų automobilį įvažiuo sunkvežimėlis Ashland gatvėje. Kunigai važiuo iš Michigano valstijos į Wisconsin. Chicagoj turėjo paimti ketvirtą. Žuvo kun. Florian Resheske, kun. G. Gomez ir kun. J. De Cruz. Policija pareiškė, kad nelaimės kaltininkas per greit lėkė ne savo kelio puse, jo vairavimo leidimas buvo suspenduotas. James Steffenson, 33 m. policijos pakaltinamas vairavimu įgėrus.

A.†A.

EUGENIJAI BIELSKIENEI

mirus, jos vyrui DONATUI, sūnui MINDAUGUI ir dukrai JŪRATEI su šeimomis bei kitiems artimiesiems reiškiamame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Eleonora ir Jurgis Skardis

Sault Ste. Marie, Ont., Canada

A.†A. JONAS VEBRAS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1989 m. rugsėjo 5 d., 6 val. ryto sulaukęs 79 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Rokiškio apskrityje. Amerikoje išgyveno 35 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Sofija, duktė Elona-Sofija, brolis Petras su šeima, a.a. brolio Vinco šeima ir kitų Lietuvoje mirusių brolių bei seserų šeimoms, seserų sūnus Petras Čelkis; taip pat pusseserės ir pusbroliai su šeimomis.

Velionis dirbo 22 metus DRAUGO spaustuveje kaip linotipininkas.

Kūnas pašarvotas trečiadienį, rugsėjo 6 nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 7 d. Iš koplyčios 9:30 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, duktė, brolis ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 476-2345.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. ANTANAS TUMOSA

Š.m. rugsėjo 7 d. sueina metai, kaip užgeso mūsų Tėtuko tylus, kuklus ir mylintis gyvenimas. Norim prisiminti jo šviešią atmintį: jo ramų, nuosaikų humorą, jo pastovumą, dosnumą ir pasišventimą artimui... Su mumis lieka jo meilė ir ilgeisy Lietuvos kraštui ir tautai.

Kviečiame visus drauge su mumis prisiminti Tėtuko vėlę maldoje.

Duktė Lilė, žentas Valerijus Gražuliai ir vaikai: Paulius, Marius, Laura ir Andrius.

Mielam Dainavos ansamblio nariui

A.†A. EDVARDUI SABUI

per anksti iškeliavus iš šio pasaulio, jo tėveliams, sesutei, seneliams ir kitiems giminėms reiškiamame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime.

LMA Dainava

Okupuotoje Lietuvoje mirus,

A.†A. VALEI PETRUŠAITYTEL-ŪŠKINIENEI

brolių PETRĄ ir STASĘ PETRUŠAIČIUS bei kitus velionės artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Stefa ir Zenonas Lukauskai
Ida ir Motiejus Tamulėnai
Ona ir Viktoras Kazemėkaičiai

A.†A.

EUGENIJUI Z. LIRGAMERIUI

mirus, jo sesutę LIGIĄ BARDAUSKIENE su šeima, žmoną LESLIE su šeima, tėvus NADIĄ ir ZIGMĄ ir brolių EDVARDĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Danutė ir Juozas Doveiniai
Angelė Bajalienė

A.†A.

EUGENIJUI Z. LIRGAMERIUI

mirus, žmoną LESLIE, dukterį LARIŠĄ, sūnų DAVID, tėvus NADIĄ ir ZIGMĄ LIRGAMERIUS, brolių EDVARDĄ ir seserį LIGIĄ BARDAUSKIENE su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame.

Julius, Sonja, Maria
ir Julija Smilgai

1989 m. rugsėjo mėn. 5 d. staigi mirtis paėmė iš mūsų tarpo mylimą Mamą ir Močiutę.

A.†A. ALDONĄ TAMOŠIŪNIENĘ

Pasiliko dideliame nuliūdime dukters Vida Rimienė su vyrų Šarūnu, Aldona Rauchienė su vyrų Antanu ir dukra Lina, seserys Angelė Vencloviene, Vita Laudinskiene ir brolis Kipras Ausiejus su šeimomis ir kiti giminės ir artimieji.

Kūnas bus pašarvotas penktadienį nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 West 71 St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, rugsėjo 9 d. Iš koplyčios 10 v. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Brangiam Tėveliui

A.†A. JUOZUI ARVYDUI

mirus, dukrai DANUTEI ELSBERGIENEI ir jos šeimai reiškiamame gilią užuojautą.

LB Melrose Parko apylinkė

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

V A N C E

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Šarūnui Marčiulioniui atvykus iš Vilniaus į Ameriką ruošti krepšiniui „Golden States Warriors“ komandoje San Francisco apylinkėse ir jo žmoną Ingridą bei dukrele Kristą spausdino laikraščiai plačius aprašymus, kaip apie lietuvių žaidėją. Vertėju buvo Sun-nywale, Cal., gyvenantis V. Bikulčius.

x „Miesto sapnai“ – Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų madų parodos tema. Madų paroda įvyks lapkričio 5 d., sekmadienį, Jaunimo centro didžiojoje salėje.

x Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo rengimo komitetas, kviečia visus į nuotaikingą banketą. Banketas rengiamas rugsėjo 16 d., šeštadienį, Lietuvių centre Lemonte.

x Baigusieji 1940 metais Kauno ketvirtąją gimnaziją mokiniai prašomi atkreipti dėmesį, kad 1990 birželio 15 d. 6 val. vak. Kaune P. Navardaičio bute šaukiamas 50 metų sukaktuvinis suvažiavimas. Registruotis ir daugiau informaciją gauti galima kreipiantis: P. Navardaitis, Kaunas 31, Vasiliausko 32.

x Danos Plepytės ir Jono Talandžio užsakai prieš šventę eina Nekalto Pradedimo parapijos bažnyčioje Brighton Parke.

x Metinė lietuvių fotografų paroda bus Jaunimo centro Čurlionio galerijoje spalio 20-29 dienomis. Jau dabar kviečiami visi fotografai atrinkti savo darbus.

x „Lituanicos“ futbolo klubo vyrų komanda šį sekmadienį, rugsėjo 10 d., žais antrąsias rudens rato pirmenybių rungtynes prieš stiprią Wilmette „Trevian“ komandą. Pradžią 3 val. p.p. Rungtynės žada būti gyvos, nes abi komandos varžosi dėl sekcijos meistro titulo. Žiūrovams patariama atsinešti savo kėdes, nes rungtynės vyks aikštėje toliau į vakarus nuo tribūnos.

x Chicago Actors Theatre, Synergy Centre, 1753 N. Damen naujas teatras Chicagoje, stato Eric Bogosian's veiklą „TALK RADIO“ ir kviečia lietuvius atsilankyti. Veikalas iškelia Amerikos moralines problemas ir be-reikišnius žmonių dialogus. Vaidina profesionalai aktorai, jų tarpe lietuvių Gintarė Kizytė. Pastatymai bus nuo rugsėjo 14 iki spalio 8 d. ketvirtadieniais, penktadieniais, sekmadieniais 8 val. vak., šeštadieniais 6:30 ir 9:30 val. vakarais. Bilietų kaina 8 dol. Šeštadieniais 9:30 val. vak. seansai – 5 dol. Vietas rezervuoti skambinti 334-0456, arba prie įėjimo. (sk)

x Rudens gėrybėmis vaišinsimės, žiūrų čirpimo klausysim, šoksim, trypsime ir lietuvišką dainą trauksim Derliaus šventėje, Lemonte rugsėjo 23 d. nuo 5 v.v. iki aušros! Bilietai po 5 dol. asm. J. N. Vaznelių prekyboje, Pas. Lietuvių centre, Lemonte ir pas R. Kroną, tel. 968-0184. Atvykit – nepasidžiukit! (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nušimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. VI 7-7747. (sk)

x Jubiliejinis „Draugo“ banketas, rengiamas renginių komiteto, bus rugsėjo 24 d., sekmadienį, Martiniuke pokylių salėje. Bilietus dar galima užsisakyti pas komiteto narius ir „Draugo“ administracijoje.

x A. a. Valerija Petrušaitytė-Oškinienė, 78 metų amžiaus, mirė 1989 m. liepos 27 d. Širvintuose. Palaidota Širvintų kapinėse prie bažnyčios šalia 1973 m. birželio 15 d. mirusio savo vyro mokytojo Antano Oškinio. Liko keturi sūnūs: Rimas, Liūdas, Vaidotas, petras, Vytautas ir duklė Vida.

x Paieškomas Vladas Lietukas, Jono sūnus, gimęs apie 1916 m. Šilalės raj., Pagramančio km. Iš Lietuvos išvyko 1944 m. Specialybė – kultūrtechnikas. Jei kas žino apie jo likimą ar jo kapo vietą, prašomi pranešti Albinai Lietukaitei-Varnauskienei, Lietuva, 232035 Vilnius, Taikos 105-12.

x Stasys Maziliauskas, „Lietuvių kelias krikščionybėn“, istorinė apžvalga, išleista Amberland Publishing Company ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centro. Knygoje plačiai aprašomas krikščionybės vystymasis Europoje, atėjimas į Mindaugo laikų Lietuvą, grįžimas pagoniško kulturo ir tikroji krikščionybė. Knyga yra didelio formato, 311 psl. Viršelyje įdėti palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio ir autoriaus portretai. Gaunama ir „Draugo“ administracijoje. Kaina 10 dol.

x Vytenis Lietuvnikas, Attorney at Law, Chicago, Ill., dažnai „Draugo“ paremia didesniems aukomis. Gražindamas laimėjimų šakneles, pridėjo 50 dol. auką. Nuoširdus ačiū.

x Šv. Kryžiaus ligoninė duos pamokas vyresniems žmonėms, kaip jie galėtų panaudoti įvairią knaistiką ir padėti savo sveikatai. Ta programa bus kiekvieną pirmadienį nuo 9 iki 10 val. ryto Šv. Kazimiero seserų vienuolyne, 2601 W. Marquette Rd.

x St. Xavier College, 3700 W. 103 St., priima savaitgalio studijoms registraciją nuo rugsėjo 8 iki 10 dienos. Reikia pasiskambinti Carol Wassberg Tel. 779-3300.

x Dailininkų Kęstučio Balčikonio ir Joanos Plikionytės-Bružienės iš Vilniaus kūrybinių darbų parodos atidarymas įvyks rugsėjo 8 d., penktadienį, 7 v.v., Čiurlionio galerijoje. Paroda tęsis iki rugsėjo 20 d. (sk)

x „Aušros Vartų“ tuntas vadovaujamas ps. fil. Svajonės Kerelytės švenčia 40 m. veiklos sukaktį. Sukakties pokylių įvyks š.m. rugsėjo 30 d. Pasaulio Lietuvių centre, Lemont, IL. (sk)

x Linksmi siuntiniai į Lietuvą! Hitachi camcorder 1280 EM – \$1,310.00, Hitachi camcorder VM 600 E – \$1,210.00, NEC VCR N9053D su rusišku aprašymu – \$450.00. Kainos su persiuntimu; nemokamai gausite 2 video juostas T-180. Stasys. Siunčiame laivus ir mašinas. Stanley's Lithuania Parcel Service, 8865 E. South St. Fishers, IN 46038, tel. 317-842-8035. (sk)

x 35 svarų maisto gaminių siuntinys sudaromas Lietuvoje: sprandinė (palendvica), rūkyta jautienos file, aukščiausios kokybės rūkyta dešra, kava, kakava ir kt. 185 dol. su pristatymu. Muito nėra. Romas Pukštys, Transpak, 2655 W. 69 St., Chicago, 312-436-7772. (sk)

x Kun. B. Rutkausko, OP, auksinis kunigystės jubiliejus bus Cicero Šv. Antano bažnyčioje. Bus iškilmingos šv. Mišios, koncelebruojant ir kitiems kunigams. Po to bus vaišės ir sveikinimai parapijos salėje. Prašomi visi parapičiai ir jubilato draugai iškilmingai dalyvauti.

x Šiluvos atlydai Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje prasidės rugsėjo 8 d., penktadienį, 7 val. vak. Sekmadienį bus procesija. Rinktis prašo visus Marijos aukšt. mokyklos kieme 1 val. p.p.

x Oskaras Krameris, La Grange, Ill., veiklus lietuviškų organizacijų darbuotojas, paėmė visą stalą dešimčiai asmenų į „Draugo“ banketą, kuris bus Martiniuke restorano pokylių salėje. Jo ir jo svečių dalyvavimas bankete prisideda prie dienaščio stiprinimo.

x Dr. Vinco Kudirkos ir „Varpo“ minėjimas bus spalio 20 d. Jaunimo centre. Rengia Chicago lietuvių jaunimas. Globoja Pedagoginis lituanistikos institutas.

x Dr. A. Šležas ir dr. R. Sidrys abu paaukojo po 500 dol. Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo reikalams. Rengėjai nuoširdžiai dėkoja.

x Laima Šulaitytė ir Kingsley Day, gyv. Evanstone, IL, susilaukė pirmagimio sūnaus, kuriam davė Andriaus Kingsley vardus. Jiedu abu yra gana aktyvūs Chicago teatroje. Laima taip pat reikišiai ir lietuvių „Vaidilutės“ teatre, kur ji vaidina ir režisuoja.

x Dariaus Girėno lituanistinė mokykla jau pasirošusi naujais mokslo metais. Mokinių registracija ir pirmosios pamokos – susipažinimas su mokykla ir mokytojais vyks šį šeštadienį, rugsėjo 9 d., 9 val. ryto. Mokykla veikia lietuviškame Jaunimo centre. Veikia darželis ir 8-ni pradinės mokyklos skyriai. Mokyklos vadovybė ir tėvų komitetas kviečia visus lietuviukus prasmingai praleisti šeštadienius lietuviškoje mokykloje. Priimami vaikučiai nuo 4 metų amžiaus.

x Jauną smuikininką Valdą Vasaitį pirmą kartą išgirsime Tautos šventės minėjime rugsėjo 17 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Minėjimo programą praves dr. Vilija Kerelytė. Mieli lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

x Jaunimo centre ir vėl veikia prasidėjo. Jau prasideda repetitijos, vakaronės, parodos ir kiti renginiai. Gatvės kraštus, kur pastatomos automobiliai, numatoma išpilti nauja asfalto danga. Tam ir jūsų parama reikalinga.

x Lietuvių Fondo vajas proga asmenys, paaukoje 100 dol., gaus vieną bilietą į banketą, kuris įvyks spalio 21 d. Martiniuke salėje. Inašus siųsti ir bilietus įsigyti prašoma kreiptis į Lietuvių Fondo raštine: 3001 W. 59 St., Chicago, IL 60629, tel. 471-3900. (sk)

x Už mirusias LDK Birutės draugijos nares šv. Mišios bus atnašaujamos Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje rugsėjo 11 d. 9 val. ryto. Narės, ramovėnai ir savanoriai kviečiami dalyvauti. Po mišių pusryčiai „Seklyčioje“. (sk)

x Lietuvos kelianinkų dėmesiai. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodrome, skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300. (sk)

Lietuvos Vyčių seimo rengimo komitetas su svečiais

Nuotr. J. Tamulaitis

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

VIDA SIDRYTĖ IR LĒKTUVO NELAIMĖ

Pakistane lėktuvas, pakilęs su 54 žmonėmis ir lėkęs į Islamabado miestą greičiausiai, kaip laikraščiai spėja, užkliuvo už Himalajų kalnų ir prapuolė. Lėktuvo ieško apie 700 žmonių, padedant anglams ir amerikiečiams. Lėktuve buvo du Amerikos žmonės: Vida Sidrytė ir žurnalistas Paul McGorian.

Vida Sidrytė buvo baigusi Notre Dame universitetą, padariusi magistro diplomą Illinois universitete Champaign. Paskutiniu metu jau dešimt metų mokytojavo aukštesnėje mokykloje Marymount Los Angeles,

Cal. Ten dėstė vakarų civilizacijos kursą. Ji vasaros metu išvyko penkioms savaitėms

praleisti atostogas Indijoje. Buvo Pakistane. Jos tėvas dr. Rimvydas Sidrys gyvena Streator, Ill., su dalimi šeimos. Žmona dr. Giedrė jau anksčiau yra mirusi. Kiti šeimos nariai, baigę studijas, išsikirstę po visą Ameriką. Jauniausia duklė Rūta davė pranešimą spaudai šeimos vardu. Tuo tarpu dar nežinoma apie Vidos Sidrytės likimą.

DARIAUS GIRĖNO MOKYKLA

Ši mokykla veikia Chicagoje, Jaunimo centro patalpose. Vienintelė lit. mokykla JAV pažymėta šiuo didvyriu vardais.

Jaunimo centras yra lietuviškas Chicagoje. Kur kitur rasi tokį didelį kultūrinį judėjimą kaip čia. Visos didesnės iškilmės prasideda Jaunimo centre sodelyje prie laisvės kovų paminklo. Vos įžengį vidų, matai visas sienas nukabinėtas lietuvišką veiklą vaizduojančiais paveikslais – nuotraukomis. Kiek daug tautodailės darbų! Užlipę į antrą aukštą pamatai Lietuvių Studijų ir tyrimo centro archyvą – muziejų. Kiek čia vaizdinių priemonių lituanistinėms pamokoms. Čiurlionio galerijoje vyksta daug įvairių parodų, kurias mokiniai turi progos pamatyti. Atvyksta daug aukšto

rango svečių, kurie aplanko ir mokyklą. Visi iš Lietuvos ansambliai čia koncertuoja. Kiekvienas žingsnis čia primena ką nors lietuviško.

Šioje aplinkoje rugsėjo 9 d. nuo 9 iki 12 val. vyks mokyklinio amžiaus vaikų registracija į vaikus darželį ir kitus aštuonis skyrius. Pavėlavusius tą dieną registruos visą rugsėjo mėnesį. Čia galės įsigyti visas reikalingas mokyimo priemones. Pirmąją mokslo metų dieną pamokos tęsis nuo 9 iki 12 val. Šiaip visais kitais šeštadieniais nuo 9 iki 1 val. p.p. Šios 4 valandos nėra vien įtempto darbo valandos. Mokiniai turi pusvalandį priešpiečiams ir poilsui. Ne taip įtemptos dainavimo ir tautinių šokių pamokos. Taigi yra progų smegenims pailsėti. Kiekvieną klasę aplanko kapelionas, kuris pamoko gerų dalykų šiame didelių pagundų pasaulyje. Reikalui esant, prauošia mokinius I komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui.

Visi mokytojai pasirošę pamokoms, kaip Lietuvicei sakydavo – „cenzuoti“. Jie baigę pedagoginius mokslus ir moka kaip mokyti. Tas yra svarbu, neišmokys jūsų vaikų klaidingai. Jei užsiregistruoja pakankamas skaičius asmenų, silpnai kalbančių lietuviškai, atidaroma dvikalbė klasė.

Metų bėgyje rengiama Kalėdų eglutė, minima Vasario 16 ir Motinos diena. Stengiamės, kad jūsų vaikučiai gerai išmokytų lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti. Ypač dabar tas svarbu, kai prasidėjo didesnis bendravimas su Lietuva.

Pradėkite vaikučius nuo vaikų darželio mokyti. Tuo amžiaus vaikai greičiau išmoka. Iš mažens pripranta prie mokyklos ir būdami vyresni nesudaro tėvams problemų.

Pabudo Lietuva, tegul pabunda ir išeivija iš abejingumo ir nesidomėjimo.

Daugiau informaciją gausite paskambinę šiuo telefonu: 476-5381.

J. Plačas

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

– PLB pirmininkas dr. V. Bieliauskas, tik ką grįžęs iš Tallino ir Vilniaus birželio pradžioje, jau birželio gale dalyvavo V. Vokietijoje Vasario 16 gimnazijos patalpose vykstančiame Europos pirmininkų suvažiavime bei Europos Lietuvių dienose, kuriose buvo pagrindinis paskaitininkas. Dr. Bieliauskas priėmė Fronto bičiulių kvietimą skaityti paskaitą jų stovykloje Dainavoje, rugpjūčio 17-18 d. Stovykloje taip pat kviešti dalyvauti JAV LB pirm. dr. Antanas Razma ir Kanados LB pirm. Vytautas Bireta.

– Dr. Kęstutis Valiūnas, buvęs Vliko ilgametis pirmininkas, buvo susirgęs ir paguldytas ligoninėje. Dabar jau yra pasveikęs ir gyvena namuose.

– Antanas Sabalis, kuris porą dienų savaitėje padeda „Darbininko“ redakcijoje, su žmona Aušra ir sūnumi Paulium rugpjūčio mėnesį atostogavo Sunny Hills, Fla. Jis yra inžinierius ir dažnai važinėja po visą Ameriką.

– Irena Lukoševičienė iš Toronto, Kanados, atstovavo PLB valdybai Europos Lietuvių studijų savaitėje Gotlande, Švedijoje, rugpjūčio pradžioje. Gabija Petrauskienė iš Toronto, Kanados, atstovavo PLB valdybai Išeivijos ir Lietuvos Jaunimo sąskrydyje, Vasario 16 gimnazijoje Liepos pradžioje. Dr. Vytautas Dambra iš Caracas, Venezuelos, atstovavo PLB buruiotųjų iš Lietuvos sutikime New York'e liepos mėn. Algimantas Gureckas iš Hartford, Connecticut, turėjo pasitarimą su V. Landsbergiu Washington'e ir jį lydėjo pasimatymuose Jungtinės Tautos New York'e. PLJS pirmininkas Alvydas Saplys ir jo valdybos narės Mirga Šaltmiraitė, Monika Spūdaitė, Dana Kalendraitė iš Toronto ir Rita Rudaitytė iš Ottawos, Kanados, bei kiti pagelbininkai kartu su Vokietijos LJ sąjunga, kuriai vadovauja Tomas Bartusevičius, suruošė išeivijos ir Lietuvos jaunimo sąskrydį liepos mėn. pradžioje Vasario 16 gimnazijos patalpose. Po to dalis valdybos narių vyko Lietuvon dalyvauti Lituanicos ruošiamame pasaulio lietuvių jaunimo sąskrydyje Vilniuje.

– Metinis St. Peterburgo Kasos narių susirinkimas bus spalio 15 d. po bendrųjų pietų Lietuvių namuose. Bus pranešama apie pereinutį metų įvykius ir finansinę padėtį. Dalyvaus Kasos direktoriai iš New Yorko ir kitur. Skyriaus vedėjas Aras Mieželis kviečia vietinius ir besisvečiuojančius narius dalyvauti susirinkime.

– Kasos vadovybės ir tarnautojų suvažiavimas šiemet vėl bus Marco Island, Floridoje, lapkričio 11-12-13 dienomis. Bus techninių žinių pasidalinimo seminaras ir informaciniai pranešimai. Kasos nariai ir svečiai kviečiami dalyvauti.

VOKIETIJOJE

– A. a. kun. Domininkas Petrauskas, Telšių vyskupijos kunigas ir dirbęs pastoracijoje tarp vokiečių, mirė rugpjūčio 8 d. Hamburge. Palaidotas rugpjūčio 18 d. Velionis buvo gimęs 1911 m. gruodžio 9 d., kunigu išventintas Telšiuose 1936 m. birželio 11 d.

Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo taryba. Iš kairės: Bronius Juodelis, Grožvydas Lazauskas, Dalia Kučėnienė, Aušrelė Liulevičienė, Albertas Kerelis ir dr. Kazys Ambrozaitis.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie-Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. – 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.